

MAGYAR L

Taxa postei
aprobăriiconform
157.012/1934.T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA
BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.Director și redactor responsabil:
dr. Paál ÁrpádProprietar: TIPOGR. SFT. LADISLAU S. A.
Nrul de înscriere în Reg. Publ. periodice — Tri-
bunalul Bihor, secția III. Nr. ord. 11/11 Iunie 1938

Primcolaborator: dr. Gyáriás Elemér

Megnyílt Valeni de Munte-ban Jorga professzor szabadegyeteme

„A tankönyvek dicső-
fényével öveznek min-
den szélhámos, de az
emberek jótevőiről, az írókról, az iparok megteremtőjéről, a tár-
sadalom csendes építőmunkásairól, nincs sehol egy szó sem”

Jorga tanár nagy beszédben ismertette a szabadegyetem munkáját és mai törekvését

Bucuresti. Saját tud. Pénteken Valeni de Munteban megnyílt Jorga professzor nyári szabadegyeteme. A megnyitó ünnepségen Jorga ismertette a szabadegyetem múltját és célkitűzéseit s vázolta saját élete művét. Elmondotta többek között, hogy befejezte a románok történetének 11 kötetét, amelyet nagy gonddal, saját buvárdásainak eredményeként írt meg, egy hatvan éven felüli ember tárgyilagosságával.

A politikát érintve, kijelentette Jorga, hogy 35 éves korában kezdett politikával foglalkozni, mert úgy látta, hogy bizonyos román néprétegek túl sokat szenvednek, más rétegek jólétéért. *Most azonban szükségtelenné érzi, hogy továbbra is beleavatkozzék a politikába, mert a király és munkatársai mindent elvégeznek és mindent jól végeznek el.*

A szabadegyetemet, — mondotta aztán, — a háború előtt kezdtem el, mert ardealiak és bucovinaiak kértek erre. De nem vesztette el az értelmét a háború után sem. Mindennek az alapján eszmék állanak ugyanis és ezeket az eszméket pontosan meg kell határozni, mert *semmi se veszedelmesebb egy áleszménél.*

A jelenlegi művelődés elhibázott dolog, mert az csak néhány ezer ember számára létezik, míg milliók semmit se tudnak. Meghamisított eszmék állanak a történelmek alapján is. Az iskolai tankönyvek minden szélhámos, aki összeesküvéseket csinált, dicsőfénytelül öveznek, de az emberek jótevőiről: írókról, iparok

megteremtőiről, a társadalmak csendes építő munkásairól nincs sehol egy szó se. *Nem a barrikádok történetével kell nevelni az ifjúságot, hanem a szellem, a munka, az alkotás történetével.* Mi itt, — folytatta — valódi román eszmék hirdetésével akarunk hozzájárulni az igazi román nemzeti állam megteremtéséhez. Ezt nem lehet kölcsönözni eszmékkel megcsinálni, amelyek polgárháborúba dönthették volna az országot, aminek hamar véget vetett volna azoknak az idegen államoknak az ereje, akik aztán megkísérelték volna, hogy hazánkból saját petróleum- vagy gabona-raktárait teremték meg.

Vannak, akiket félrevezettek a totális állam eszméi, amelyek két országban nagy eredményeket mutatnak fel. Mi azonban *nem kölcsönözhetjük ki ezeket a berendezkedéseket, mert nincsenek hozzá tradícióink.* Még kevésbé csonkíthatjuk meg a gondolatainkat olyan valakit követve, akinek nincsenek gondolatai.

A román nép az országokban, amelyekben élt, uralkodója védőszárnyai alatt állott, akinek egyedül van joga beavatkozni és egy törvényt egy másikkal cserélni fel, hogy megmentse a hazát.

Armand Calinescu nemzetnevelésügyi miniszter nagyobb beszédben méltatta Jorga professzor szabadegyetemét és Jorga professzort, akinek tevékenysége hozzájárult a nemzeti egység kialakulásához és aki a parasztság legnagyobb felkarolója volt.

Lengyelország egy kelet európai államszövetség terve központjában

Beck külügyminiszter cáfolja, hogy államcsoportot akarna szervezni. — Fenntartások a Népszövetség iránt

Varsóból jelentik: Beck lengyel külügyminiszter a lett fővárosból, ahol nagyfontosságú tárgyalásokat folytatott, visszatért Varsóba. Jólétesült körök hangoztatják, hogy teljesen légbőlkapottak azok a hírek, amelyek Beck külügyminiszter rigai utjával kapcsolatban arról szóltak, hogy Lengyelország a Balti tengertől a Fekete tengerig terjedő államszövetséget akar létrehozni, amelyben Lengyelország vezető szerepet játszana.

Beck elutazása előtt fogadta a hírlapírókat és kijelentette, hogy rigai utjára sem szerző-

dést, sem tervezetet nem hozott magával. Szerinte általános kérdések megbeszéléséhez a jó barátság a legfontosabb. Ezzel reméli, hogy elejét veheti utja minden szenzációs jellegének. A külügyminiszter ezután megemlékezett azokról a külföldön terjesztett hírekről, hogy úgy Lengyelország, mint Lettország ellenzi a blokk-alakítást, mert az csak összetűzésekre vezet. A Népszövetségről szólva hangoztatta, hogy Lengyelország nem szándékozik kilépni a Népszövetségből, de néhány kérdésben fenntartással él.

Háborus évfordulók

Az elmúlt héten volt a kínai és japán háború nagyobb mérvű megindulásának, a nyílt ellenségeskedések megkezdésének egyesített fordulója. A mostani hét közepén pedig a spanyol polgárháború érte meg kitörésének második évfordulóját. Mindkét jubiláló mozgalom a háború minden veszedelmét, pusztítását, emberirtását és értékrombolását végbevitte, sőt a modern technika vívmányai igen sokban túl is haladták azokat a rontásokat, melyeket a világháború gépei tudtak előidézni. A röplés művészete vakmerő képességi fejlődött, s ezzel együtt a bombavetés célbatalálási olyan rendszeres hadifoglalkozássá lettek, mint a „hajdani” háborúkban a puskalövés.

Egyébként mindkét háború a nemzetközi jog minősítése szerint nem is háború, hanem valami egyéb természetű összetűzés. A spanyol polgárháborúban a szembenállók a nemzetközi diplomácia nem ismerte el hadviselő feleknek, nem adta meg nekik a hadviselő jogokat. Ebből az elismerésből ugyanis az a következmény folyta, hogy a háborus jog szerint saját hatókörük területén hadiállapotot nyilváníthatnának, azon a külföldi hadianyagok szállítását saját hadi érdekük szerint akadályozhatnák, vagy segítenék elő. A külföldi államoknak is egyikükhöz, vagy másikukhoz huzó állásfoglalása a semlegesség földadást jelentene, s az illető külföldi államot is hadviselő féllé tenné. Éppen ezt a világháborús felsorakozást és a külföldi államok hadijellegű szembenállását akarta eltávolítani a diplomácia, mikor a hadviselő jogokat egyik spanyol fél javára se ismerte el. Így akarta a világ többi része semlegességét legalább fogalmi látszathoz megőrizni.

A látszólagos semlegesség mögött ténylegesen más volt a helyzet. Mindkét spanyol félhez jöttek külföldi önkéntesek, s mindkét oldalon hadseregek képződtek belőlük. Mussolini őszintebben kimondotta, hogy mi is folyt le az el nem ismert spanyol hadviselésben. Nem egyéb, mint a fasizmus első háborúja a bolsevizmussal. Hogy melyik fél javára ütött ki ez a háború, azzal is már kezd a világ tisztába jönni. Most már a semlegesség fenntartására alakult nemzetközi bizottságnak sikerült valami megállapodásra jutnia, hogy mindkét spanyol oldalról hazaszállítsák az önkénteseket. Ha az önkéntesek elmennek a polgárháború színteréről, csak a spanyolok maradnak ott, akkor a szembenálló két spanyol párt részére elismerik a hadviselő jogokat. A hadviselő jog arra is jó, hogy annak alapján békét lehet kötni. A két spanyol fél bizonyára el is vértett már annyira, hogy hadviselő jogát mihamar erre a békekötésre fogja használni.

A kínai—japán „viszály”-ban is a nemzetközi hadijog nem lépett életbe, mert egyik fél sem üzent egymásnak háborút. Nemzetközi hivatalos felfogás szerint tehát Kína és Japán közt nincs hadiállapot, csak olyan nézeteltérés, amiben kölcsönösen meg akarják győzni egymást a maguk igazáról. A japán kormány azt mondja, hogy ő nem Kína ellen folytat háborút, hanem Csangkaisek tábornagy és társai pártját akarja eltávolítani, mert ezek a kínai és a japán nép közötti egyetértést zavarják. Viszont Csangkaisekék bizonyára azért nem izennek háborút, mert így hadianyag-

Már is jelentkezhet az augusztus 2-án induló társas-kirándulásra!

Carmen-Sylva feketetengeri fürdőbe

Egy új időtartama tizenkét nap, ebből tíz teljes napi tartózkodás Carmen-Sylván. — Csatlakozási lehetőség Oradeán kívül Clujon és Braşovban

Részvételi díj személyenként: Oradeától **3650 lei.** — Clujtól **3575 lei.** Braşovból **3300 lei.**

A jelentkezéskor a részvételi díj fele, indulás előtti napig a hátralék teljesen befizetendő.

Az árban bennfoglaltatik: vasúti jegy oda-vissza, utasok beszállítása Carmen Sylva állomásról a szállodáig és vissza, tiznapos teljes ellátás napi háromszori étkezéssel, kiszolgálási díjak, községi és állami, valamint kurtaxák, tengeri és hideg iszapfürdő.

szállításokat és egyéb támogatásokat külföldről a semlegesség sérelme nélkül kaphatnak. Ha Kína hadiállapotban levőnek jelentené ki magát, akkor Szovjet-Oroszország, Amerika, Anglia és Franciaország csak úgy szállíthatna neki hadianyagot és csak úgy adhatna háborus kölcsönöket, ha egyúttal vállalná, hogy Japánal szemben háborus ellenfélle válik. Csang-kaisék se merik föltenni, hogy ezt az említett nagy államok vállalnák. Ez az oka, hogy Kína sem üzen Japánnak háborút.

Egyébként azonban ez a kínai-japán „viszály” is minden sodródásával arra felé halad, hogy megint a fasizmus és bolsevizmus egymással való csatájaként jelentkezzen. A két nagy ellenfél körül akként csoportosulnak az együttérzők, hogy Kína oldalán mind világosabban megvöröslik a bolsevista orosz szovjet-állam alakja, míg Japán oldalán a világkommunizmus ellenfelei gyülekeznek. A legújabb japán-angol diplomáciai tárgyalásokban is Japán arról igyekszik meggyőzni Angliát, hogy ennek a Csangkaisek tábornagy iránt mutatkozó támogató készsége nem Kína nemzeti kialakulását segíti elő, hanem a szovjet kommunizmusát erősíti Távolkeleten. Anglia hajlandó is figyelembe venni ezt a japán felfogást. Mutatja ezt a legújabb fordulat, hogy az angol kormány nem engedélyezi a Kína által Londonban kért 20 milliós kölcsönt. Anglia nem akarja belerángatni magát abba a látszatba, hogy ő a kínai bolsevizmus pártolója.

Mindkét jubiláló háboru ekként kimozdult a helyi jellegéből, s olyan vonatkozásává lett, hogy az egész világ két nagy világnézeti ellentétét hozza mozgásba. Emiatt van az, hogy se a távolkeleti harcot nem nézi a közönség valami exotikus, néprajzi érdekességű háborúnak, se a spanyol polgárháborút nem látja fölkelők és kormány közötti tusakodásnak. Mindkét nagy viadalban a legvéresebben időszerű világeszmék mozgását látja, melyek ma mindenütt, minden országban és minden társadalmi rétegben foglalkoztatják az emberek gondolkozását. Foglalkoztatják vagy vonzóan, vagy eltaszítóan, de mindenesetre azzal az ösztönös sejtéssel, hogy e világeszmék hajtóerejétől és tömeghatásától társadalmi átváltozások függenek. Olyan változások, melyek minden egyszerű emberre is kihatnak, s még inkább azokra, akik foglalkozásukkal, hivatalukkal, vagyoni helyzetükkel, vagy szellemi tulajdonságaikkal bizonyos kitettebb, surlódóbb ponton állanak. Melyik világeszme lesz a győztes, melyik lesz a hatalmasabb, tehát melyikben kell egy jövőző nemzedéknek az élethatározót látnia? Ez mind ott jelentkezik kérdésként, mikor akár a Távolkeletről, akár a Pyreneusok tájáról hírek érkezők, hogy melyik fél javára mozdult elő a helyzet egy-egy bombázás, egy-egy városfoglalás, egy-egy árvízkatasztrófa, vagy egy-egy nemzetközi értekezlet nyomán.

Két világeszme ellenséges végletként áll egymással szemben. Egyik nagy nemzeti el-

zárkózást, másik nagy nemzetközi kiterjedést akar. Egyik a nemzeti irányok kizárólagosságát, a maga népe tulhatalmát akarja és e tulhatalomért más hasonló irány szövetségét keresi. Így támad a nemzeti irányok nemzetközisége. A másik a gazdasági rendet s a család és a magántulajdon intézményeire épült társadalmat, azok fenntartó kegyeletét és szellemi légkörét akarja szétzilálni, s avégett az egész világ összefüggését fölrazni és valami új állapotba menekülésre kényszeríteni. Ahol az alsóbb néposztályok megpróbáltatása elég érzékennyé és izgatottá tette a talajt ilyen új állapotok óhajására, ott minél zavarosabb a jövő elképzelése, annál elkeveredtebb összetartás fejlődik ki egy-egy türelmetlen jelszó körül. Föllép ezekben az összetartásokban a féltékenység is a nemzeti irányok tömegcsoportosító vonzásai ellen. A nemzetközi bolsevizmus a nemzeti fasizmusra támad, hogy ez német, vagy olasz vezetés alatt veszélyezteti a világ népei nemzeti eszményeit. Így vegyül bele a nemzetközi irányzatú világeszmébe is a nemzeti gondolat.

Szóval: a két végletes ellentéti világeszme ahogyan harcol egymással, úgy belekapad egymás elvi alapjaiba is. Végezetül már nem is elvek, csak szimbólumok, egyének harca folyik, s nem célok állanak a harcavont tömegek előtt, hanem indulatok és egymást eltiporni akaró elfogultságok. Körülbelül itt állunk ma a világharcban. És kérdés, hogy a spanyol és a japán—kínai hadszíntér elegendő terület lesz-e ennek az egymásba zavarodásnak a kitisztzására? Okulás és tanulás lesz-e abból, amit e két hadszíntér pusztító rombolásai eddig az emberiség szeme elé tártak? Lesz-e valami felülemelkedő meglátás, mely azt akarja kikeresni, hogy az ellentétes világeszmékben nincsenek-e közös jóságra törekvések is? Ha vannak ilyenek, nem időszerű-e arra törekedni, hogy a világeszmék közös jóságait egyesítsék, s egymásba ütköző rosszaságaikat ekként kiküszöböljék? Miért kell például az emberi társadalmak jobb testvériségét úgy keresni, hogy az emberek vallásosságát előbb ki akarják irtani? Nem könnyebb-e a testvériség az őszinte vallásosság útján?

Lesz-e ilyen meglátás, lesz-e ilyen ösztönös fölértés, — ez ma még a jövő titka. De a mostani harci évfordulók egyúttal azt is jelentik, hogy a tisztulási folyamat egyrésze már eltelt, s hogy ami még következik, bármilyen tragikus is fog lenni, mégis a tisztulási folyamat haladása lesz a további teljes kibontakozás felé.

A havasok foglyai

Írta: Koncz Károly

A bocskora orrával perlekedett. Eltart-e legalább addig, amíg leér. Ki tudja, mennyi még addig az idő. S leér-e egyáltalán?

Ehes volt. Még nagy izgalom közben is ráköszöntött a gyomra. Megmarkolta kétszer is a szópós-korsót, egy korty tejet csak. Aztán mégis visszadugta az átalvetőbe. Ha megissza, mit visz ajándékba? Ötven esztendő után még sem lehet üres kézzel. Megtapogatta az ujjait, megvan-e még a pénz? Megvolt hát. Ugy sordorta hozzá a szél, vagy husz évvel ezelőtt. Marék turót adott érte, meg egy kopott kecskebőrt. A vén bocskoros még vihogott is, amikor megkapta a portékát. Azután elvitte a hoförgeteg. Azóta se került elő.

Kisgyörgy Aron, vén harisnyás góbé megvetette lábát. Egyszeriben melege lett. Legjobban szeretett volna ledobálni magáról mindent, még a harisnyát is s belehemperegni a hulló falombba. Rászikkadt régen az élet a csontjaira. Csak az arcát s két kezefejét járta eddig a szél, a metsző havasi hideg s a vakító napsugár. Most szégyelte magát. Megmutatni a bükk-erdőnek, a feneketlen jókedvű napfénynek megmaradt életét zörgő csontjaiban.

Leült egy bokor tövébe. Elbágyadt az erdő szagától s a szokatlan meleg levegőtől. Valahol a háta mögött fajdkakas csárogott s hatalmas erővel verdeste szárnyait a faághoz. Ösztövére Aron figyelte egy darabig, aztán abba is belefáradt. Belemarkolt a bokor galyába s úgy szemelte róla a málnát. Két esztendő óta már ezt sem evett. Kopott, éhes verébnak érezte magát,

amelyik a szem közé keveredik s többet enné a szemével, mint amennyit elbir a csőre.

Hamar belevásott a foga de azért csak evett. Messze még a falu. Egyszerre csak megmozdult a bokor. Aron felkapta őszbecsavarodott fejét, s eleresztette a gallyat. A bokor másik oldaláról hatalmas barnamedve morgott felé. Egykedvűen majszolta a málnát hivatalan asztaltársa s csak akkor morgott, ha az édes csemege szurós gallya beleakadt a nyelvbe.

Aron felkacagott — s tovább ették a málnát. Ő a bokor egyik oldalán, a másikon pedig a medve.

— Na, vén talpas, nem sokáig zavarlak. Ne félj, marad még neked elég...

A medve visszamorgott. Az első élőlény, amellyel — a juhokon és kecskéken kívül — Aron elbeszélgethetett. És Aron beszélt, szórta a kincset, amelyre úgy vigyázott fenn a Magurán, mint a juhaira, vagy a két szem világra. Ötven esztendeig folyton csak beszélt. Be nem állott a szája, hogy el ne felejtse a székely szót, ha egyszer mégis lemegy a faluba.

Időtlen idők s a havasok hallagták minden nap ugyanazt a beszédet. S Aron boldog volt, hogy másnak is elmondhatja.

Elmondhatja azon a nyelven amelyet a Hargita alján, a faluban tanult, meg az iskolában. Elmondhatja, hogy ötven esztendő alatt harmat volt a mosdóvíze és napfény a türelkőzője. Hogy látástól vakulásig ott ógyelgett a Magurán az eszténa körül s gyűjtötte a szénát a juhoknak. Elpanaszolhatja, hogy sohasem állott még csüdüngölőre a lába, de még van benne annyi erő, hogy leérjen a faluba. Hogy valamikor ő is fiatal volt, két izmos karával tört utat magának a havasokig s fejszével vágta szét a medve fejét.

— Na, konyá, téged nem bántalak. Látod, fejsze sincs nálam. Meg a karjaimból is hiányzik a bátorság...

Aron mindent elmondott a medvének. Egyet még sem. Amit ötven esztendeig hordott, takarogatott az ujjasa alatt. Hogy havasi pásztor lett.

Harminc esztendő volt akkor, amikor Zsuzsannával nekivágott a havasoknak. Szegények voltak mind a ketten. Zsuzsannának, meg neki is üres volt a tarisznyája s a két üres tarisznyából koldus átalvető lett. Így történt no. Mert hogy nem akarták hozzáadni Zsuzsannát. S hogy mind a ketten erősködtek Zsuzsa apja kihajtott vagy két tuat juhót az utcára s az egész falu szegényére kihajtotta őket a faluból.

Igy történt. A medve dörmögött még egy darabig, aztán elcammogott a következő málnabokorig.

Kisgyörgy Aron Zsuzsannára gondolt. Meg a száraz kopjafára, amely husz esztendeje hirdeti, hogy Zsuzsa a havasok ormán „elmene őseihez”. Ott áll a kopjafa az eszénál száz lépésnyire, majd csak betemeti a fergeteg. Legjobb takaró az mindenre. Még a fájó sebre is.

Aron feltápáskodott. Vállára dobta az átalvetőt s megindult lefelé. A faluba. Ahonnan valamikor kivertek Zsuzsannával együtt. Mert titokban megesküdtek.

S hogy talpa alá ért az első szál virág, Aron újból megállt. Le ne tapossa valahogy. Megtámaszkodott horgas botján s fölneézett a Magurára. Olyan-e még most is lentről, mint ötven esztendővel ezelőtt, amikor fölkiavánkozott s azt mondták neki:

— Ecsém! Gondold meg! A havas felnyulik az Isten háta mögé!...

Nem, nem volt igazuk az embereknek, hogy a havas mindenfölkött áll. Igaz, hogy amikor

Ti
a sa

Az

Bu
ganda-o
ták me
Titeanu
miniszt
gek irá
tett ny
képvis
nagy h
kérdés
jelleg
megold

A
a köz

A törvé

Bu
miniszt
részve
miniszt
köziga
Calines
kalmaz
jóváha
benyuj

A m
a s

Hans

Bu
patriar
Hedric
kiváns
A vált
kol tá

fenn a
száz m
feljebb
Magura

Ezt
györgy
kerülh
sem. Ő
deig, t
juhokk

Mo
Jó lesz
ötven é
több?
minder
gondol
dett a
röst? I

nyitá
faluból

Gy
Nem r
a kale
egy sz
szurt r
ötvene
a falu

Od
shase
volt, m
Valaki
a feje

Ez
leért a
bicsakl
amely
ságra.
Most is
Zakato

Titeanu Eugen lett a sajtó és propaganda osztály vezetője

Az új alminiszter pénteken tette le az esküt

Bucuresti. Saját tud. A sajtó- és propaganda-osztály vezetésével Titeanu Eugent bízták meg, akit alminiszterre neveztek ki. Titeanu pénteken tette le az esküt. Az új alminiszter kiváló sajtószakember s a kisebbségek iránti megértő felfogásáról csak nemrég tett nyilvános tanubizonyítást, a vidéki sajtó képviselőinek bucarestii értekezletén, ahol nagy beszédben hangoztatta, hogy a kisebbségi kérdést az engedékenység, a béke s a népi jelleg tiszteletbentartásának szellemében kell megoldani.

A minisztertanács jóváhagyta a közigazgatási törvény reformját

A törvényt új formájában benyújtják szentesítés végett a királynak

Bucuresti. Saját tud. Pénteken délután minisztertanács volt a patriarchián, amelyen résztvett Titeanu, az új sajtó és propaganda-miniszter is. A minisztertanács folytatta a közigazgatási törvény megbeszélését. Armand Calinescu magyarizációkat adott a törvény alkalmazásának módjaira. A minisztertanács jóváhagyta a reformot és azt új formájában benyújtják szentesítés végett a királynak.

A miniszterelnök fogadta a szászok képviselőjét

Hans Hedrich a legjobb benyomásokkal távozott a patriarcha-miniszterelnöktől

Bucuresti. Saját tud. Miron Cristea patriarcha fogadta pénteken délután Hans Hedrich volt képviselőt, aki az ardeali szászok kívánásait terjesztette a miniszterelnök elé. A volt szász képviselő a legjobb benyomásokkal távozott a kihallgatásról.

fenn az ormokon szikrázik a nap, három-négy-száz méterrel lejjebb szakad a hó. Az Isten még feljebb van... A havasok fölött. Odáig még a Magura sem ér fel bármennyire felér is.

Ezt, ezt szerette volna megmondani Kisgyörgy Áron az embereknek. Csak közelebb kerülhet fenn az ember, de el nem érheti sohasem. Ő aztán igazán tudja. Ott élt ötven esztendőig, tejen, zsendicén, turón, meg sajton. A juhokkal.

Most jön zavarba először életében Áron. Jó leszámolta-e a napokat, az éveket? Bizonyos-e ötven év mult azóta, vagy csak a fele, vagy még több?... Nem aludt-e át napokat és felkelt-e mindennap a nap? Nem, erre még sohasem gondolt. Csak most, hogy egyre jobban közeledett a faluhoz. Vajjon talál-e még lenn ismerőst? Emlékeznek-e még rá? S hogyan bizonyítsa be, hogy valóban ő Kisgyörgy Áron. A faluból kivert...

Gyorsan járt az esze, mint az idő kereke. Nem nem tévedhetett. Az esztendő kerítése volt a kalendáriuma. Sövényből fonta, minden nap egy szál sövényből. Esztendő multával pedig leszurt mindig a sövény mellé egy új karót. Az ötvenediket aznap szurta le, amikor leindult a faluba.

Odafönt már elszámolt mindennel. Különbösen sohasem tért volna vissza a faluba. Egészséges volt, mint a makk, mégsem bírta már tovább. Valakit meg kell kérjen, hogy kopjátát hajtson a feje fölé, ha...

Ezért jött vissza. Megremegett a lába, hogy leért a lejtőn. De nem az utól. A falu határán bicsaklott el a térde. Szemben állt a faluval, amelyből kiverték. Ahonnan elmenekült csuf-ságra. Mert a szive nehezebb volt az eszénél. Most is az. Feszíti a burkát, hogy majd elpattan. Zakatol a torka, arcába omlik a haja s mint a

A »Bayer« üzemek minden látogatóját csodálatba ejti a szigorú és gyakori ellenőrzés, a szinte túlzottan tetsző gond és tisztaság a gyógyszerek előállításánál. Egyetlen tablettát sem érint emberi kéz! A Pyramidon tabletták is »Bayer« gyártmány és mivel sokan utánozzák, bevásárlásnál mindig ügyelnie kell a »Bayer« keresztre! A

Pyramidon
TABLETTÁK

valódiak csak a »Bayer« kereszttel.

Az angol pénzügyminiszter komor hangulatú beszédet mondott a költségvetési vitában

Ha véget nem vetnek az esztelen fegyverkezésnek, borzasztó jövő vár Anglia legfiatalabb nemzedékére

Londonból jelentik: Az alsóház pénteki ülésén az állami költségvetési törvényjavaslatot harmadik olvasásban is elfogadták.

Az alsóház költségvetési vitáját a pénzügy-

Togal-tabletta biztos hatású mindenféle hűléses betegségeknek, gripa, rheuma, köszvény, ízületi idegcsúszás, ideg- és főfájásnak. Togal még idült esetekben is hatásos. 12, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

miniszter nagy beszéddel rekesztette be.

— A nemzetközi gazdasági helyzet — mondotta — a nagyhatalmak önállósági törekvése és a nemzetközi politikai helyzet folytán rosszabbodott. Ha nem sikerül a világnak módot találnia, hogy véget vessenek az esztelen fegyverkezési versenynek, akkor Anglia legfiatalabb nemzedékére olyan jövő vár, amelyre, ha rá gondolunk, meg kell borzadnunk.

500 AUSZTRIAI ORVOS KÉRT BEKÖLTÖZÉSI ENGEDÉLYT. AZ ANGOL ORVOSI SZÜVETSEG TILTAKOZÁSA MIATT CSAK 50-ET FOGADTAK BE.

Londonból jelentik: A belügyminiszter 500 Ausztriából kivándorolt orvosnak akarta megengedni, hogy Angliában orvosi gyakorlatot folytasson. Az angol orvosok szövetsége azonban sztrájkjal fenyegetőzött, mire a befogandó orvosok számát 50-re szűkítették le. Angliában öt év alatt 164 idegen orvos kapott letelepedési engedélyt, Anglia tehát új betelepítésre nem nyújt különösebb kedvezményt.

A SANDYS-ÜGY ÉS IRONSIDE TABORNOK ÁTTELJEZÉSE GIBRALTÁRBA.

Londonból jelentik: Az ismeretes Sandys-ügyben kiküldött vizsgálóbizottság pénteken kihallgatta az angol vezérkar főnökét. Az „Ewening Standard” azt írja, hogy Ironside tábornok átveszi a gibraltári kormányzói tisztelet, még mielőtt a Sandys-ügy lezárul. Illetékes körökben a Gibraltárba való áthelyezést nem tekintik előléptetésnek.

Zsigray Julianna:

Erzsébet királyné

Ennek a könyvnek minden oldala zengő líra és forró drámaiság. Pillanatig sem szűnik meg benne a feszültség, az érdekesség. Nincs egyetlen üres pillanata, egyetlen megindulás nélküli sora. Zsigray Julianna szeizmográfhoz hasonlóan érzékeny írói beszéde, hősnőjében teljesen felolvadó, megértő nőiesség, kultúrarája és forró élő nyelve a páratlanul gazdag témából elbűvölő művet alkotott.

Ara díszkötésben 288 lei és portó.

gyermek, aki először indul el, lódult a falu felé. Bezuhan a ház ajtaján a pítvarba. Kemény szál legény fát vágott a fészert alatt. Nem ez az ember kell neki. Ez még csikó. Öreghebet szikkadtabbat keresett.

— Hé, ki van itthon? — kiáltott be a konyhába.

Vánszorgó hang felelt a kemence mellől:

— Hát én ki vagyok?...

Összevillant a szeme a két ösztövé góbának. A másik, a kemence mellett kushadó fölállt s előbotorkált a világosságig. Vizsla szemekkel bámulták meg egymást sokáig szótlanul.

— Áron, — nyöszörögte végre a kemenceülő góbé. — Te még élsz?... Hogy kerülsz ide?...

Kisgyörgy Áron arcán kifeszült a bór. Belemarkolt Zsuzsanna öccse vállába s úgy recsegte fogai közül:

— Ecsém! A havasok titkokat őrznek...

Ösztövé Áron mindent megértett. Ugy fogott még az agya, mint az iskolában, az egyszerű tanulásában közben. Két napig maradt lent a faluban s felére zsugorodott össze a szive. Megvénült, összetört a két nap alatt. Meg kellett tudnia a valót, hogy Zsuzsanna apja is már a havasoké. Esztendők mulva megbékült, de a lelkiismerete utánuk hajtotta a havasok közé.

A falu már régen mögöttük maradt. Hajtották a juhokat a havasok felé. Áron, meg sógorának az unokája, a fiatal favágó góbé: Balázs. Egymást méregették szótlanul az ösvényeken. Egy nyesett kopjafa alatt visszafordultak utoljára a falu felé.

Aranyló falombot sodort a szél. Áron Balázs nyakába akasztotta az átalvetőt. S az erdő végtelen esendjében kapaszkodtak egyre meredekebbre.

Föl az esztendőhöz, őrizni a havasok titkát...

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

Természetes, pártlan szénsavas, radioaktív sós, vasas forrászavakkal. Biztos gyógyhatás Szív és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység izomcsúsz, hólyaghurut és kimerülései idegesség esetén.

Női betegség idegbajok (Tabes) esetében a legjobb eredménnyel. Ivókurák, szak-zerű orvosok kezelése.

Kitűnő konyha. Elsőrangú szállóházak. Diétás penziók mérsékelt árakkal. Modern napfényes szabad uszoda. A CFR vonalain utazási kedvezmény. — Állandó katonazene. Pausálárak az „Európa” utazási irodák útján. **Fürdőidény május 15-től október 1-ig.** Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T. **FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, BUZIAS, BANAT.**

Még az északi sarkon is hóhullám keletkezett

46 fokos meleg Északamerikában, 32 fok az Alaszka-szigeten. Az eszkimók kétségbeesve dobják el prémruháikat

Newyorkból jelentik: Amerikát hatalmas hóhullám perzseli végig. A hőmérő 90 fok Fahrenheitot (46 Celsius) mutat. A levegő magas páratartalma még elviselhetetlenebbé teszi a hőséget. A kánikulának a nagyvárosokban több halálos áldozata is van. A hőség valóságosan amerikai méretű népvándorlást indított a

tengerpartok felé. A fürdőhelyekre vezető utakat eltorlaszolja a gépkocsik tizezrei.

A hóhullám még az északi sarkvidéket se kíméli meg. Alaszka egyrészen, 500 kilométerre az északi sarkkörtől, 70 fok Fahrenheitot (36 Celsius) mértek. Az eszkimók kétségbeesetten dobják le prémöltözeiket.

Bombát dobtak az Omár-mecsetből távozó arabok közé

12 ember meghalt, 15 megsebesült. — A merénylet miatt két zsidó női letartóztattak

Jeruzsálemből jelentik: Jeruzsálemben pénteken este kihírdették az ostromállapotot. A kivételes intézkedések elrendelésére az adott okot, hogy Jeruzsálem elővárosában merényletet követtek el az arabok ellen, amikor azok az Omár-mecsetből távoztak. Tizenkét ember

meghalt, 15 megsebesült. A merényletrel kapcsolatban két zsidó nőt letartóztattak. Safedben újabb összetűzések voltak, amelyek több halálos áldozatot követeltek. Haifában újabb gyújtogatások történtek.

Hétszáz ezer lei elsikkasztása miatt letartóztatták a satumarei fogház igazgatóját és főkönyvelőjét

A tisztviselők vagyonára bűnügyi zárlatot vezettek

Satumare. Saját tud. Nagy szenzációja van Satumarenak. Vlad Enescu vezetőügyész rendelkezése a hatóságok őrizetbevétele dr. Burcus Traian fogházigazgatót és Marcus Cornél főkönyvelőt, valamint Cozmovici Virgilt, aki Marcus Cornél kinevezése előtt a fogháziroda könyveit vezette. A főtisztviselők ellen az a vád, hogy hétszáz ezer lei hivatali pénzt sikkasztottak el a fogház pénztárából.

Néhány hónappal ezelőtt az igazságügyminisztérium fogházügyi igazgatóságához névtelen feljelentés érkezett a satumarei fogház vezetői ellen. A feljelentő beadványában kifejtette, hogy a fogház igazgatója és főkönyvelője a rabok dolgoztatásával befolyt összeget a saját céljaira használják fel. A feljelentő pontosan feltüntette a helyet és időt, ahol a fogház lakói

fát vágta, vagy földmunkát végeztek. Sőt azt is leírta, hogy a munkáltató mennyit fizetett be a fogház pénztárába. Később egy miniszteri vezérfelügyelő érkezett Satumara-ra, ahol a feljelentő által közölt adatok alapján bejárta azokat a helyeket, ahol rabokkal dolgoztattak és elkérte a munka díjáról kiállított nyugtát. Ezután megjelent a fogházirodában, ahol a könyvek átvizsgálásánál megállapította, hogy a nyugtatómbban, valamint a főkönyvben feltüntetett összeg a nyugta összegénél sokkal kevesebb. Az első vizsgálat megállapítása szerint dr. Burcus Traian fogházigazgató, Marcus főkönyvelő és Cozmovici Virgil több mint hétszáz ezer leivel károsították meg az államot.

A vezérfelügyelő Bucarestbe való visszatérése után jelentést tett az igazságügyminiszternek, aki a megtévedt tisztviselőket azonnal felfüggesztette. Letartóztatásukra azonban nem került sor. Az elmúlt hét folyamán Jamandi igazságügyminiszter Satumaren járt és részletesen tájékoztatta magát a sikkasztás ügye felől. A miniszter meglepődve hallotta, hogy a három súlyosan megvádolt tisztviselő még szabadlában van utasítására Vlad Enescu vezetőügyész, akit nemrégiben helyeztek Satumara-ra, azonnal intézkedett és a fogház egykori vezetőit őrizetbevétele. Dr. Iugulescu vizsgálóbíró pénteken letartóztatási végzést adott ki ellenük, amit a vádtautas már jóvá is hagyott.

Legújabb könyvek:

Tóth Tihamér: Üdvözlégy Oltáriszentség . . . 233 lei
Gerely Jolán: Ha tudnád 90 „
Schmidt: A megváltás szolgálai 162 „
Poppe: Eucharisztikus nevelés módszerei 44 „

Felülvizsgálják a volt osztrák kormányzat idején hozott statáriumos ítéleteket

A vizsgálat eredményétől függ, hogy bíróság elé állítják-e Schuschnigg volt kancellárt

Genéből jelentik: A Neue Zürcher Zeitung bécsi tudósítása szerint vizsgálat folyik annak megállapítására, hogy milyen mértékben volt része Schuschniggnek az Ausztriában elkövetett justiz-mordokban. Valamennyi rögtönítélő bíraskodási halálos ítéletet felülvizsgálják, hogy anyagot gyűjtsenek Schuschnigg ellen, aki védelmi-örizetben van. Ha terhelő bizonyítékok merülnek fel, akkor a volt szövetségi kancellárt vizsgálati fogságba viszik és bíróság elé állítják.

Bevezették az oradeai éttermekben az általános menü-rendszert

A piaci árak mérséklését kérték az étteremtulajdonosok

Oradea. Saját tud. Carpiniseanu Cornel dr. polgármester értekezletre hívta össze az itteni vendéglők tulajdonosait. A megbeszélésen Botezatu Gheorghe vezetésével a helybeli étterem és vendéglőtulajdonosok nagy számban jelentek meg. Carpiniseanu dr. polgármester, — az értekezlet megnyitása után — felhívta a vendéglősök figyelmét arra a belügyminiszteri rendeletre, amely a fogyasztó közönség érdekében az árak leszállítását kívánja.

A vendéglősök nevében Botezatu Gheorghe szólalt fel, aki közölte a polgármesterrel, hogy az étterem tulajdonosok hajlandók mérsékelni az árakat, ezzel szemben azonban kérte a város vezetőséget, hasson oda, hogy a piaci árúak is olcsóbban hozzák forgalomba terményeiket.

A tanácskozások során megegyezés jött létre és ennek értelmében az oradeai vendéglőkben és éttermekben máától kezdve általánosságban bevezetik a menü rendszert.

A II. osztályu vendéglőkben egy kismenü: leves, főzelék feltéttel és tészta, kenyér nélkül 25 leibe. Ugyanígy egy nagy menü, amely valami előételből, levesből, főzelék feltétből és tésztából áll, 35 leibe kerül, kenyér nélkül.

I. osztályu étteremben ugyanilyen kis menü 35, a nagy menü pedig 45 leibe kerül, ugyancsak kenyér nélkül.

Mint a fenti árakból kitűnik, a vendéglősök meg lehetnek elégedve az egyességgel, mert Carpiniseanu dr. polgármester a lehető legmesszebbmenő megértést és jóakaratot tanúsította velük szemben s az árak leszorítása helyett inkább oda hatott, hogy az eddigi árakat ne emeljék. 25—30 leiert ugyanis máig is lehetett kapni — kenyér nélkül — három tál ételen menüt a vendéglőkben. Sőt egyes helyeken leves, főzelék feltéttel és tészta helyett — vagyis a jelenlegi menürendszerrel — eltérően leves, főzelék, hús, garníringal és savanyúsággal, valamint tészta került kiszolgálásra.

A polgármester egyébként felszólította az összes vendéglősöket: elejétől kezdve vigyék fel étlapjaikat, hogy azokból megállapíthassák, milyen árleszállítások történtek az utóbbi két hét alatt? Remélhető, hogy ez az intézkedés meghozza a fogyasztó közönség részéről várt, sőt elvárt eredményt.

Népszerű egészségügyi előadások

A tartalomról: A tisztaság, — Alt. természetud. alapismeretek. — Táplálkozás, — Tüdővész. — Anya- és csecsemőbetegségek. Alkoholizmus stb.

Írta: Dr. Váradi Sándor. — Ara: 95.

A washingtoni kormány négy óriási csatahajót épített

Washingtonból jelentik: Az amerikai haditengerészeti minisztérium felszólította a magánkézben lévő hajógyárakat, hogy tegyenek ajánlatot három, egyenként 35 ezer tonnás csatahajó építésére. Egy negyedik csatahajót az állami hajógyárban építenek meg.

Nagybörzések kinevezése a magyarországi felsőházba

Budapestről jelentik: A kormányzó a miniszterelnöknek a minisztérium nevében tett előterjesztésére Chorin Ferenc dr. magyar királyi titkos tanácsost, a magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének elnökét és Budai-Goldberger Leó királyi kormányfőtanácsost, a GyOSz igazgatósági tagját öt évi időtartamra az országgyűlés felsőházának tagjává kinevezte.

A belga király Párizsban

Brüsszelből jelentik: A belga király októberben Párizsba utazik, ahol résztvesz atyja lovasszobrának leleplezési ünnepségén. A szobrot a Concorde-téren állítják fel. Lipót király látogatása nem lesz hivatalos jellegű. A hivatalos látogatásra csak az októberi látogatás után kerül sor. Ennek időpontját még nem állapították meg.

Esztországban kényszermunkára fogják a csavargókat

Augusztusban működni kezdenek a munkatáborok

Tallinból jelentik: Estországban törvényt léptetnek életbe, a munkanélküliek kötelező munkaszolgálatáról. A rendelet azokra a férfiakra és nőkre vonatkozik, akik munkaképességük 40 százalékának birtokában vannak, de életüket koldulással tartják fenn, vagy javíthatatlan csavargók. A törvény ellen vétőkre 6 hónaptól 3 évig terjedhető büntetést szabnak ki. A kötelező munkatáborok már augusztusban megkezdik működésüket.

Ilyen veszélyes a fogkő:
még az egészséges fogakat is meglazítja. Védekezzen!

KALODONT

FOGKŐ ELLEN

Franco tábornok csatája Madrid teljes bekerítésére

Két nap óta tartó elkeseredett harc 100 ezer főnyi spanyol nemzeti és 150 ezer főnyi köztársasági hadsereg között. — A nemzeti erők tíz kilométer szélességben áttörték a köztársaságiak arcvonalát

Bilbaóból jelentik: A teruel—saguntoi szakaszon negyvennyolc órája elkeseredett harc folyik Franco tábornok 100 ezer embere és 150 ezer köztársasági katona között. Franco repülői valósággal ontják magukból a tüzet. A köztársaságiak arcvonalát a nemzeti erők sikerült 10 kilométeres szélességben több ponton áttörniök. Szombatra virradóan egész éjszaka

vad közelharc folyt. Franco offenzívájának célja, hogy Madridot délről is bekerítse, amivel a háború sorsa végleg eldőlné.

Hat nemzeti repülőgép Barcelona déli részén ötven bombát dobott le. Hat ház romba dőlt és igen sokan életüket veszítették. A legutolsó két nap alatt a köztársaságiak vesztesége ötszáznál több halott volt.

Kétmilliónyi tömeg állott sorsfalat Hughes diadalmenetében

A világméretű repülés hőse érzékeny békebeszédet mondott a newyorki városházán

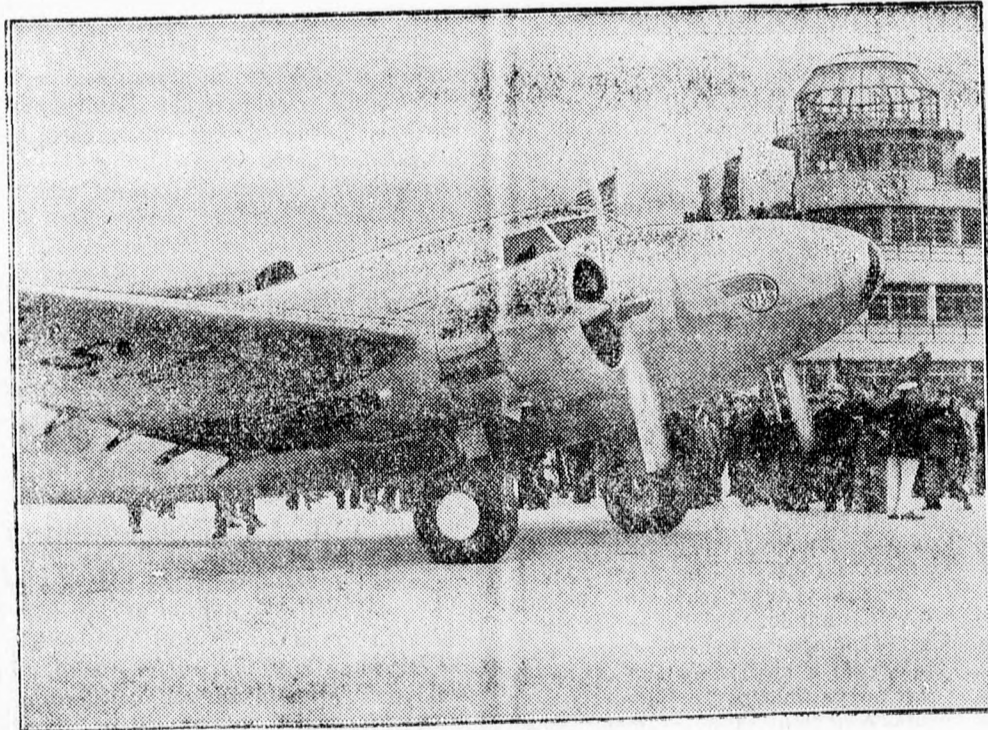
Newyorkból jelentik: Newyork városa pénteken a diadalmas világméretű repülőket, Hughes és társait ünnepelte. Egy hajó három-

szoros körtelzessel adta hírül, amikor a repülő elindult a városháza felé. A körtelzést átvették száz és száz más hajó s a gyárak körteljei. A hajók, gyárak és rendőri riasztóállomások szirénáinak bugása csakhamar valóságos hangorkánná erősödött s az emberek százezrei tödültek az utcára, hogy örömmámorban ünnepeljék a repülőket, akik valóságos diadalmenetben vonultak végig Newyork utcáin a városházáig. Newyork házai zászlódszbe öltöztek s feldiszitették az ablakokat is. A rendőrség közel kétmillióra becsüli azt a tömeget, mely az utcákon sorsfalat állott. A városházán Hughes és társait La Guardia polgármester üdvözölte. Rövid ünneplés után a repülők átmentek a Metropolitan klubba, ahol villásreggeli volt tiszteletükre. A városházán mondott beszédében Hughes a többi között kijelentette, hogy a földközi utja erősebbre fűzte a világ repülői között a baráti és testvéri kapcsolatot. Az aviatikát — ugymond — nem volna szabad hadicélokra használni. A világ repülőinek össze kellene fogniok, hogy véget vessenek a levegőből történő emberölésnek.

PÁLYÁZATI HIRDETMEŒY

Kántortanítói állást hirdet a beiusi római katolikus egyházközség osztatlan iskolához. Javadalom: havi 2700 lei, lakás, fűtés és mintegy 3000 lei stóla évenként. Pályázni lehet augusztus 1-ig. Választás napjáról a pályázók értesítve lesznek.

Róm. Kath. Egyházközség

Jelentettük, hogy Howard Hughes amerikai milliomas kitűnő repülőgéppel a Newyork—Párizs—Moszkva—Irkutzk—Newyork közötti utat 3 nap és 19 óra alatt tette meg. Képünk a páratlan rekordot elért gépet és utasait a Párizs melletti le-bourgeti repülőtéren ábrázolja

Száz új templom Párizsban

A „Curantul” egyik utóbbi számából vesszük I. Georgescu oradeai görög katolikus kanonok alábbi rendkívül érdekes cikkét:

Kevés város mutat fel olyan csodálatos fejlődést, mint Párizs, a világosság városa.

Alig egy évszázad alatt — 1831-től 1930-ig — a lakosság 560 ezerrel 2 millió 891 ezerre emelkedett. A külváros népessége pedig 164 ezerrel 2 millió 50 ezerre szaporodott.

Jelenleg a francia fővárosnak több, mint ötmillió lakosa van.

Érdekes betekintést nyerni: milyen a helyzetük ezeknek az embereknek vallási szempontból. 1930-ban, vagyis egy évvel azután, hogy Verdier bíborost Párizs érsekévé nevezték ki, a lakosság lelkiigényeinek kielégítésére a belvárosban mindössze 110 templom volt, — egy templom 26 ezer lélek számára — míg a külvárosokban 158, — vagyis egy templom 12.300 lakos részére.

Ez a helyzet türethetetlennek tűnt fel a francia főváros gondos főpásztora előtt. Párizs érseke éppen ezért elhatározta: a templomok számát annyira növeli, hogy lehetőleg minden 10 ezer hívőre jusson egy. Ez a vállalkozás, — amint azt egy japán lap megjegyzi, — a leghatalmasabb szociális teljesítmény a világon. Erdemes tehát az óriási művet három szempontból és pedig: vallási, szociális, valamint művészi tekintetben tanulmányozni.

Vallási szempontból:

A bíboros-érsek a helyzet áttekintése után belátta, hogy a hívek lelkiigényének kielégítésére azonnal 100 új templomot kell létesíteni.

De — ebben az időben — a gazdasági és pénzügyi viszonyok sulyosak.

Kitör a világrkrisis.

A munkanélküliek száma napról-napra növekedik. Egész társadalmi rétegek — művészek, szellemi munkások — éhhalállal küzdenek: létük ugyszólván fényűzés.

Ilyen nehéz körülmények között, amikor annyi „okos” és „előrelátó” ember gyűjtí az „ezüstpénzt” a „fekete” napokra, ime: feltűnik egy krisztusimádó „örült”, Verdier bíboros, aki 1931 évi karácsonyi pásztorlevelében közvetíti megrázó hatásv szövegét.

Hatvan templom épül a lehető leggyorsabban, valamivel később 20 s a tervet megkoronázza még 20 új templom épült templom.

A fenséges elgondoláshoz méltóan, Párizs érseke 53 telket vásárol a város különböző részein s több telket ajándékoz részére a lakáshivatal vezetésére, valamint más központi szervek is.

Mindjárt kezdetben 17 templom kerül tető alá. Az első építkezési év végére pedig 45 templom áll befejezés előtt. Az építkezések második esztendőjének lepergése előtt Verdier érsek örömmel látja a 60-ik templom alapkövének le-tételét.

A teljes erővel dühöngő gazdasági és pénzügyi válság ellenére, 1934-ben Verdier bíboros így nyilatkozik: „Megkezdtem munkámat rendíthetetlenül folytatam tovább, mindaddig, míg célkitűzésemet elértem s a századik templom tornya is felragyog.”

Rusznák Gyula dr

A nő a modern társadalomban

Fűzve 72 Lei.

A szerző megbízható szociális érzékkel nyújt ehhez a kérdéshez, hogy a továbbkutatásnak lökést adjon s az ugartörés nehéz munkáját elvégezzé. Részletesen foglalkozik a történeti feminizmussal, majd az új feminizmus keretében tisztázza a női mai problémáit Rusznák Gyula a katolikus világnézet fényében ismerteti meg olvasóival a kérdés egész területét.

Ma Párizs érsekének legvakmerőbb álmai várakozáson felül teljesültek.

Verdier bíboros — ugyanis — azt gondolta, hogy magasztos tervének megvalósításához 25—30 év szükséges. S ime: alig hét esztendő alatt már a 103-ik templom alapkövét is lerakták.

Ez a teljesítmény páratlan, nem csupán a kereszténység, de az egész emberiség történetében. Természetesen ez a több, mint száz templom felépítésében különböző: kisebb, nagyobb, szerényebb, gazdagabb, a lakosság helyzete és körülményei szerint. A Szentlélek templom, a Szent Bóscó János és Chaillat-i Szent Péter templomok 3.500 ember befogadására alkalmasak, míg legtöbbször 1000—1500 hívő számára épült, de olyanok is vannak, amelyek alig 500 lélek részére alkalmasak.

Vallási szempontból az eredmények? Csodálatosak! Az Assisi Szent Ferenc plébánián az utolsó három esztendőben a keresztelendők száma 20—70, a házassalándóké 15—60, a temetéseké pedig 22—80 százalékkal emelkedett.

Hát nem valóságos vallási újjászületés ez?

Társadalmi tekintetben:

Verdier bíboros vállalkozása társadalmi tekintetben ugyanolyan fontossággal bír, mint vallási szempontból.

Ritka ember az, aki a tömegek érdeklődését olyan óriási mértékben fel bírja kelteni, mint Párizs érseke!

Erdekeinek elérésére — a sajtó segítségével — nagyvonalu mozgalmat indít. A falakon ücsi felirások keltik fel a lakosság figyelmét a szegálomra. Ezek az újszerű fogalmazásu felirások bámulatosak. Erőteljes rajz, élénk színek, megkapóan ötletes s hatásos szövegek kepezik.

A következőkben?

Egyetlen vasárnap a katolikus szabadiskola növendékei 80 ezer frankot gyűjtöttek.

De a bíboros 1932-ben mas anyagi segítséghez is folyamodik s könnyűszerrel megoldja a pénzügyi nehézségeket. 1932 év husvétján ugyanis 20 millió franknyi, 30 évre szóló kölcsönkötvényt bocsájt ki, 1000 frank névértékben.

Az eredmény?

Huszmillió frank négy óra leteltével a kibocsájtás után. Amidőn a kedvező kölcsönt néhány nap múlva a vidék is hajlandó lenne nyújtani — ez a kívánság már teljesíthető.

A közönség érdeklődésének allando fokozására Verdier érsek Touze Paul lelkészt és még három tehetséges papot megbiz, hogy vasárnapról-vasárnapra gyűjtsenek és beszédeket mondjanak az új templomepítések érdekében.

Ilyen módon egy esztendő alatt több, mint egymillió frank gyűlt össze.

Ebben a munkában nagy segítséget nyújtanak a francia főváros leányai és asszonyai is.

Touze lelkész, aki a Sorbonneon erről a kérdéstről előadást tartott olyan cselekményeket említ fel, amelyek méltóak arra, hogy aranybetűkkel jegyezzék fel a jelenkor egyháztörténetében. Így, egy diák megkéri szüleit, adják el a tulajdonukat képező két kerekpart s használják az övét, hogy az eladott járművek árát az érsek-ség pénztárába juttathassák.

Es hány ezer és tizezer frankot adományoznak a gyárak áldozatoslelkű munkásai és munkásnői. Ők érzik — ugyanis — leginkább, hogy a főpásztor milyen jót akar.

A teljesen elkészült 92 templomra Párizs érseke 90 millió frankot áldozott. És ez az eszme egyedül több, mint egymillió munkanapot biztosított a munkásoknak.

Művészi vonatkozásban:

Ez a hatalmas mű művészi szempontból is a lehető legnagyobb figyelmet érdemli.

Elvitázhatatlanul: úgy az építészet, mint az egyházi művészet terén ennek az eszmének a megvalósítása a legjelentékenyebb alkotás.

Természetesen a fonséges elgondolás gyakorlati megvalósítása a világháboru utáni szegénység bélyegét viseli homlokán. Takarékoság — nem fényűzés és pompa — övezi ezeket a templomokat, amelyeket a keresztény hódolat emelt. Általában egy négyzetméternyi épületrész 9000 frankba került. A legfontosabb eredmény: hogy az építkezési mozgalom a francia főváros katolikus híveinek lelkében vallási újjászületést teremtett.

* Ideges embereknel és lelkibetegeknel az igen enyhe hatásv, mindig megbízható természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel éhgyomorra egy pohárral bevéve — kiadós néitürülést, jó nyomoremsztést és elegendő étvagyéretet hoz létre. Kérilvize meg orvosát.

Az édes otthon — nyáron is édes

Az idei nyáron sem mindenkin-k telik arra, hogy tengerpartra, vagy erdős hegyek közé menjen nyaralni. Az idén talán — sokak számára, — még nehezebb a nyaralás kérdése-nek megoldása, mint máskor. Drága az útlevél, a vízumok, sokba kerül az utazás itt is és akiknek orvosi tanácsra, egészségi okból, nem jö-létlenül szükséges elutaznia, — bizony szive-sebben marad otthon. Főképp, ha a városi lakás közelében is levegőhöz, napfényhez jut-hat. Strand pedig ma már van a legtöbb vá-roshban.

Othton is lehet tehát kényelmesen nyaralni, mert az édes otthon nyáron is édes, ha — annak édességét nem keseríti meg semmi és senki. Sok háziasszony azonban nyárra lehetetlen csatatérre, kietlen pusztasággá vá-rzsolja a legbájosabb, legmelegebb otthont is. Mintha csak összebeszelnének, az első nap-sültésre nekirontanak mindennek, ami szép és lelket-üditő csak van a lakásban, hogy meg-örizzék a tél számára. Miért? — kérdeznék a meggyötört, elkintott férjek, ha ugyan lenne hozzá bátoroságuk. Miért? — Nem százsorosan nagyobb az ellentét nyáron, a feldiszített, pom-pázó természet és a csupasz falak, foltos padlók, kopott butorok között? Nem százsorosan érezzük úgy is a szegénységünket, a kopottságunkat a ragyogó fényárban, amivel a nyár eláraszt bennünket? — Nem százsorosan érzékenyebb minden lélek, ha a virágillatos természetből tér haza, — a naftalin és terpen-tinszagu otthonba? S nem százsorosan vágyó-dik a szép, a szín, a fény után, mikor a ra-gyogó napsütésből hazajön?

Jól tudjuk mi is, hogy vannak a nyárnak árnyoldalai is. Védekezünk is ellene, legjobb tudásunk szerint. De ne így, kedves Házi-asszony, ne így, ezzel az egészség- és lélek-romboló módszerrel, amitől minden jóízű embernek fáj a hazatérés! Persze, hogy véde-kezzünk a molyok ellen, de válasszuk ki erre a célra a lakás legtávolabb eső helyiségét, jól zárható szekrényeit, — de ne legyen az egész lakás a molyok elleni védekezéstől „szagos”.

Ha féltjük a perzsaszőnyegeinket, tegyük el őket szépen, kitisztítva télire. De ne legyen továbbra sem ápolatlan, foltos a padlónk. S ha lehet, terítsünk helyükre szép, izléses, színes háziszőtteket.

Vegyük le, ha féltjük a nehéz selyem, drága csipke függönyeinket, — de tegyük helyükre olcsó tüll, színes karton, vagy jól mosható, magyaros kézimunka függönyöket.

Védjük meg a drága butorokat is, de ne piszkos, foltozott, hagyományosan szürke hu-zatokkal, hanem készítsünk szép, derűs, virá-gos mintájú kartonból huzatot számukra.

A nehéz bársony, selyempárnák, terítők helyébe tarka-barka kézimunkákat tegyük. Stilosabbak, szebbek, üdebbek nyáron. A könnyen piszkolódo kristályok, ezüstök, már-kás porcellánok helyett nagyon hangulatos és olcsó a magyaros, színes kerámia és cserép.

Né feledkezzünk el a legszebb diszitéstről: a virágról! Ablakainkat, erkélyeinket piros muskátliával, színes futónövényekkel diszítsuk. Igénytelenek s nagyon hálásak. Csupa derűt, vidámságot, békét és nyugalmat terjesztenek maguk körül. A vázákban elhelyezett virágok mindig frissek, illatosak legyenek — jelképei az asszonyi szeretetnek és gondosságnak.

S azután? — Azután tárjuk ki boldogan ablakainkat az éltető napfénynek. Csak jöj-jön be bátran a szobába, melengessen, csokolgas-son körül minden zugot! Örüljünk neki akkor is, ha kicsit melegebben süt a kellelénél! Hisz igazán nehezen várjuk! S nyaraljunk szépen, megelégedetten itthon is, ha máshol nincs módunkban.

HIREK

MAGYAR LAPOK
Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 300, fél évre 200, negyed évre 110, egy hónapra 30. Külföldön: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyed évre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csek számlánk száma: 80.037-
Telefon: 12-27.

Cluj szerkesztő: **dr Sulyok István**

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjáráskutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: A meleg fokozódik, nyugaton és északon több helyen zivatar, déli, később nyugati szél.

HARC AZ ÁRDRÁGITÓK ELLEN. Sighet. Saját tud. Az országiszerte tapasztalható és többnyire indokolatlan áremelések Sigheten is jelentékeny drágulást okoztak az árucikkekben. *Vasiliu* ezredes-megyeifőnök ezért erélyes harcot indított az árdrágítók ellen s közölte a termelőkkel, hogy az áruhalmozókat és árdrágítókat szigorúan megbüntetik.

Továbbra is állásban maradnak az elbocsátott baiamarei kisebbségi tisztviselők. Saját tud. A baiamarei városvezetés, mint megirtuk, belügyminiszteri rendelethez hivatkozva, elbocsátott állásából öt városi kisebbségi tisztviselőt. Most a városi előjáróság új álláspontra helyezkedett. Megértve a kenyértelenségbe jutottat kisebbségi tisztviselők siralmas helyzetét, átiratot küldött a belügyminiszterhez, akitől az elbocsátó rendelet visszavonását kérte. A tisztviselők addig is, amíg a miniszter válasza megérkezik, állásukban maradtak és fizetésüket is rendszeresen megkapták.

Fejfájásnál dörzsölje be homlokát, halántékát valódi Dianával!

* **Internátusi felvétel.** A braşovi római katolikus Liceum internátusa jelentkezőket elfogad az 1938-39. iskolai évre. Felvilágosítással szolgál a felügyelőség: Braşov, Liceul Rom. Cat.

MINTEGY EZER GIURGIUI SZÉKELY ASSZONY SZEGŐDÖTT EL A JÉGVERÉS MIATT ARATÁSI MUNKÁLATOKRA. Merceurea-Ciuc. Saját tud. Annakidején jelentettük, hogy pár héttel ezelőtt, a giurgiui medencén átvonult hatalmas zivatarral jég is esett, mely Erney Árpád, mezőgazdasági igazgató becslése szerint elverte Remetea község határában kétszáz holdon a kender- és rozstermést, valamint nyolcvan holdon megsemmisített minden más termést. Lazarea község rozstermése hetven százalékban pusztult el, de hasonló arányban érte a jégkár Ditrău határának egy részét is. A károsult gazdák a jégkárral sújtott földeket újra szántották és zabos búkkönnyel vetették be. A Mezőgazdasági Kamara feláron adott vetőmagot a gazdáknak. A kenyérgabona jelentős pusztulása miatt a három község inaséges időknél néz elébe. A nép most úgy igyekszik segíteni magán, hogy muresi, satumarei, bihori nagyobb gazdaságokba szegődött el részben való aratásra. Tizedin aratnak a jórészt asszonyokból álló aratócsoportok és na nehéz munkával is, de kikeresik a kenyér egy részét. Ezerre tehető az elszegődött arató székel asszonyok száma a három községből. Szorgalmas, dolgozó nép, akit szívesen alkalmaznak a nagyobb uradalmak és gazdaságok.

Az oradeai Iparosok Hitelszövetkezetének Temetkezési Egyesülete értesíti „A” csoportjának tagjait, hogy özv. Kiss Imréné és Balázs Lajos (491., 492-ik), a „B” csoportból pedig Nosz Gusztáv, özv. Bartha Istvánné és özv. Kemény Ignác (232., 233., 234-ik) tagunk meghalt. Ezért az esedékessé vált 10, illetve 11 lei minden egyes tag által befizetendő az egyesület pénztárába vagy a pénzbeszedőknél. Az elnökség.

**Új vezetőséget választott a sighet-i fodrász-
iparosok szakcsoportja.** Saját tud. Az itteni fodrász-
iparosok szakcsoportja új vezetőséget választott. A szakcsoport elnöke Bota Ludovic, alelnöke Stöckel Márton, titkára pedig Dunka László lett. Ellenőrök: Sarkady Gusztáv és Molnár János.

A váltóóvatolás feltételei. Cluj. Saját tud. Egy váltóóvatolás kapcsolatban a Semmitőszék kimondta, hogy az óvatolás csak akkor érvényes, ha az óvatoló okiratban feltüntetik az évet, hónapot, napot és órát is, amelyben az óvatolás történt. Abban az esetben, ha az említett négy feltétel közül csak egy is hiányzik az óvatolás érvénytelen.

REPÜLŐGÉP-SZERENCSETLENSÉGEK. *Buenos Airesből* jelentik: A város közelében egy repülőgép lezuhant s egy elmeorvóintézetre esett. Az épület kigyúlt és teljesen elpusztult. Ötven beteg életét veszítette. — *Amsterdamból* jelentik: Barabant tartományban két katonai repülőgép összeütközött és lángba borulva lezuhant. A szerencsétlenségnek három halottja és egy életveszélyes sebesültje van.

Timişoarán folytatják az áruuzsora leküzdése érdekében megkezdett harcot. Saját tud. Modreanu Rodrig tábornok, főpolgármester fogadta a pékek és malmosok küldöttségét. A küldöttség kérte, hagyja meg a város a régi kenyér- és lisztárakat. Hivatkoztak a pékek arra: senki nem kívánhatja tőlük, hogy ráfizetéssel dolgozzanak, vagy hogy egyik-másiknak az iparát kelljen bezártni. A főpolgármester kijelentette, hogy a hatóság ragaszkodik határozataihoz és folytatja a magas árak leküzdésére megkezdett harcot. Egyszermind figyelmeztette a sütőiparosokat, hogy aki a maximális árakat be nem tartja, bíróság elé kerül.

Felöklelte a bika — behalt sérüléseibe. Merceurea-Ciuc. Saját tud. Korábbi híradásunkban beszámoltunk arról, hogy Szabó Albert sándorinai apaállatgondozót felöklelte a község bikája és úgy összetaposta, hogy kórházba kellett szállítani. Szabó olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy azokba behalt.

Megerőltető munka után a kifáradt test feltrissítésére valódi Diana!

A cluj-i hadbíróóság felmentette Szerémy III. Phönix játékost. Cluj. Saját tud. Hirt adtunk arról, hogy a Phönix-CAO ligaminósító baiamarei fordulóján egy satumarei csendőrkapitány a pályán letartóztatta Szerémy III-at, azzal a váddal, hogy a játékos, aki jelenleg katona, megsértette fellebbvalóját. A kapitány ugyanis Dávid CAO-kapus megsérülésekor befutott a pályára és felelősségre vonta Szerémyt, őt okolván Dávid sérüléséért. A játékos megtagadta a választ a kapitánynak azzal hogy ő nem illetékes a vizsgálóbírói szerepre. Szerémyt előbb Satumarera vitték, majd meglátcolva a cluj-i hadbíróóság börtönébe szállították. A hadbíróóság csütörtökön délelőtt foglalkozott Szerémy III. ügyével és rövid tanácskozás után felmentette. A játékost azonnal szabadonbocsátották, aki a kellemetlen kaland után csütörtökön este boldogan utazott haza.

Halálozás. Timişoarán elhunyt dr Márk Jakab nyugalmazott főorvosorvos felesége ötvenhét éves korában. Az elhunyt tizenöt évig az evangélikus nőegylet elnöknője, utóbb díszelnőke volt.

Megállapították az ingó- és ingatlanberendezések leirási kulcsát. Cluj. Saját tud. A Hivatalos Lap 151. száma közli az ingó- és ingatlan jellegű berendezések 1938-39. évre szóló leirási kulcsát. Eszerint a leirási kulcsot a törvényes maximumban, vagyis 15 százalékban állapították meg. A kétes követelések különleges tartalmát hasonlóképpen a maximumban, vagyis 10 százalékban állapították meg.

HÁROMMILLIÓ KILO BOLGÁR DOHÁNYT DOBNAK A TENGERBE. *Szófiából* jelentik: A nagy túltermelés következtében, most a brazilai kávéhoz hasonló sors éri a bolgár dohányt. A bolgár kormány ugyanis elhatározta, hogy a piac tehermentesítése érdekében, a régi készletekből hárommillió kilogramm dohányt 57 millió levéért megvásárol és megsemmisít. A nagyértékű dohányt a tengerbe dobják.

Melege van munka közben? Lehüti, feltrissíti testét a valódi Diana!

Két év múlva visszahelyezték állásába. Timişoara. Saját tud. Pop Amos alezredest, a városi filmszínház igazgatóját — a liberális kormányzat idején — a belügyminiszterium intézkedésére még 1936. év elején elmozdították állásából. Az igazgató pert indított s a legfelsőbb közigazgatási bíróság már annakidején neki adott igazat. A belügyminiszterium ezért most elrendelte, hogy Pop Amos alezredest helyezzék vissza állásába.

Megőrült az utcán egy fiatal leány. Sighet. Saját tud. A járókelők figyelmét az elmúlt nap egy feltűnően viselkedő leány vonta magára. Csoportosulás támadt, majd megérkezett a hatóság is, amely — a feltűnést keltő leányt, akiről kiderült, hogy Pop Irénnek hívják és hirtelen megőrült — az elmeorvóintézetbe szállíttatta.

Kétszáz százalékkal drágult az élet Baia-Maren. Saját tud. A bányavárosban, ahol havi 1500-2000 leiből tengődik a lakosság nagy része, néhány évvel ezelőtt nem okozott komolyabb gondot az élelem. A piacon úgy a tejtermékeket, mint a konyhakerti növényeket sokkal olcsóbban adták, mint a szomszédos Satumaren. A helyzet az utóbbi időben nagyot változott. A bányavárosi polgár alig tudja a napi élelmet megfizetni. A tej, amely literenként régebben 3-3.50 leibe került, ma 6-7, sőt 8-9 leit is elkernek érte. Amíg a piros paradicsom a fővárosban 15-16 lei, Baia-Maren különként 60 leiért árulják. A kereskedők és mészárosok a maximális árakat nem tartják be. A sertéshúst, amelynek árát 30 leiben állapította meg a bizottság, 34 leiért mérték s most 2 lejelt emeltek. A városi előjáróság legutóbbi ülésén foglalkozott az élelmiszerárak szabályozásának égetően fontos kérdésével. Elhatározták, hogy az elsőrendű közszükségleti cikkek árát újból maximálják, sőt a tejtermékek és zöldségművek árát is hivatalból fogják megállapítani. Azokat, akik a hivatalos árakat nem tartják be drákói szigorral megbüntetik.

Zürichi zárlat. Párizs 12.07 fél, London 21.53 háromnegyed, Newyork 436.75, Brüsszel 73.92 fél, Milánó 23.00, Amszterdam 240.40, Berlin 175.50, Prága 15.11, Varsó 82.40, eBlgrád 10, Bucurejti 325

Szenny és rendtelenség a piaci barakokban. Oradea. Saját tud. A pénteki nap folyamán dr Ciupa Lazar városi tisztifőorvos nagy egészségügyi razziaát rendezett a nagy piacon. Elsősorban az árubarakok helyzetét vizsgálta felül. A gyümölcsárusok barakjai nagy részben renben vannak tartva, de a legtöbb más barakban szenny és rendtelenség uralkodik. Ertesülésünk szerint a közeljövőben egy: dr Hasas, Filip I., dr Filip A., Faur mérnök, Fildan Iosif és dr Vostinar Ioanból álló bizottság fogja ezt a kérdést átvizsgálni.

KIESETT AZ EMELETI ABLAKBÓL ÉS SÉRÜLÉSEIBE BELEHALT EGY SZOBAFESTŐ. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Csiki Lőrinc 27 éves itteni szobafestősegéd, aki Ajvász Jenő gyógyszerész emeleti lakásában dolgozott, az egyik ablakból kiesett és eszméletlenül került el a kövezeten. Kórházba szállítása közben a szerencsétlen ember, anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, meghalt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy halálát koponya-alapi törés okozta. A fiatal szobafestősegéd egyébként családos ember volt.

A Caps 7200—7600 leiert szállításra tűzifát a közintézményeknek. Cluj. Saját tud. A clujai állami hatóságok tűzifaellátására a Caps, amely a kormánnyal kötött megállapodás értelmében az egész ország területén kizárólagossági jogot kapott, most határozta meg az eladási árakat Cluj megye területén. Eszerint a megye területén levő körülbelül 1000 közintézmény udvarára beszálítva egy vagon ára 7200—7600 lei.

Caroiba akarják költöztetni a baiamarei ipariskolát. Saját tud. A baiamarei ipariskola vezetősége átiratot kapott a közoktatásügyi minisztériumtól. Az átirat szerint, ha a bányaváros előjárósága az iskolának nem ad helyiséget és a diákok otthon is hajlék nélkül hagyja, az intézetet átköltöztetik Caroiba, ahol az állam megfelelő épületek felett rendelkezik. Az iskola igazgatósága a minisztérium átiratáról értesítette a város vezetőjét, amely elhatározta, hogy a tanonciskola részére az elemi iskolák vezetőségétől tantermet kér és ezáltal az ipariskolát tehermentesíti. Később az intézet részére épületet emel.

Felakasztotta magát egy falusi leány. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Szabó Anna 17 éves ciuc-sántimbrui leányt, egyik nap, szülei a kamrában felakasztva találták. Maguk a szülők sem tudják, hogy miért követte el meggondolatlan tettet a jóravaló, szorgalmas, fiatal leány. A csendőrség is igyekszik kideríteni az öngyilkosság okát.

*** A rheuma, köszvény és mindennemű hüléses bántalmak,** elsősorban a gripa, komoly megbetegedések. Ne kísérletezzék tehát más szerekekkel! Használja mindjárt az orvosoktól és kórházakban kipróbált és bevált gyógyszert: a Togal-tablettát. Erősen baktériumölő hatásúak és a mérges anyagokat teljesen eltávolítják a szervezetből. Reumánál a többhetes, gripánál a néhány napos Togal-kezelés nagyszerűen bevált. Az összes gyógyszerárakban és drogériákban.

Szamárkőhőgéses járvány Clujon. Saját tud. A városi főorvosi hivatalhoz beérkezett jelentések szerint a városban nagymértékű szamárkőhőgési járvány lépet fel. Az utóbbi napok alatt 33 járványos megbetegedést jelentettek a város területéről. A gyakorló orvosok és véleményük szerint számolni lehet a járvány további nagymértékű terjedésével.

Gépkocsikarambol a Satumare—pomi országon. Saját tud. Súlyos gépkocsiszerencsétlenség történt Seini község határában, az országút Borlesti—pomi szakaszán. Dr Pop Sever seini járásbíró a 335-ös rendszámú bérgepkocsival Rusu Gheorghe jegyző és Rhöder Sándor ügyvédjelölt társaságában egy helyszíni szemléről hazafelé tartott. A gépkocsi az egyik éles kanyarban összeütközött a 22-es rendszámú somcutamerai gépkocsival. Mindkét jármű súlyosan megrongálódott. A gépkocsik utasai közül csak dr Pop Sever járásbíró sérült meg, akinek fején a gépkocsik lámpájából kivágódó üvegszilánk súlyos sebet ejtett.

KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS

Mindazoknak, akik felejtethetlen jó anyám és testvérem temetésén résztvettek és fájdalmunkat részvétükkel enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hála-köszönetet.

Özv. KISS JÁNOSNÉ
és özv. NAGY MÁRTONNÉ

Átvette hivatalát a sighet-i törvényszék új főelnöke. Saját tud. Moys Julius törvényszéki főelnök utóda Dezan főelnök személyében megérkezett Sighetre és már el is foglalta hivatalát.

Árlejtések. Cluj. Saját tud. Az egyetemi klinika július 19-én 980.000 lei költségvetési előiránnyal villanyszerelési munkálatokra tart árlejtést. Ugyancsak ekkor tartják meg a krematorium, fertőtlenítő és személyzeti lakások építésére is az árlejtést 2,085.000 lei költségvetési előiránnyal.

fejfájás ellen Bexetrás parztilla!

Három zsebmetszőt fogott el a sighet-i rendőrség. Saját tud. A hetivásáron, a rendőrség tetten ért egy zsebmetszőt, amint az Marina János nyugalmazott igazgató-tanító zsebéből aranyórát lopott ki. A tettenért zsebmetszővel sikerült elfogni két társát is. Mindhármójukat bekísérték a rendőrségre, ahol kiderült, hogy három országosan körözött zsebmetsző: Fülöp Béla, Fülöp Gyula és Plesa Loti került hurokra.

TURDÁN LESZ A MUZEUM EGYESÜLET IDEI VÁNDORGYÜLÉSE. Turda összes társadalmi vezetőinek közreműködésével, dr Gaál Miklós vezetésével már nagyban folynak az előkészítő munkálatok a Múzeum Egyesület legközelebbi, augusztusban megtartandó vándorgyűlésére, melyet ezúttal Turdán tartanak meg. Az egyesület különböző szakosztályai rendeznek rendkívüli értékű előadásokat, melyeknek külön vonzereje lesz, hogy azok nagyrészt turdai vonatkozásúak lesznek. Így például a bölcsészeti, történelmi és nyelvtudományi szakosztályban előadásokat tartanak: dr Boros György, dr Bocsányi András, dr Császár Károly, Gyallay Pap Domokos, dr Kántor Lajos, Rass Károly, dr Gál Kelemen, dr Jancsó Elemér, László Dezső, ifj. Nagy Géza, dr Tavasz Sándor és Vámszer Géza. Az orvostudományi szakosztály részéről: dr Schmiedt Béla, dr Manninger Vilmos, dr Parád Kálmán, Fugulyán Katalin dr és Koleszár László dr. A jog- és társadalomtudomány köréből dr Oberding József, Venczel József, dr Asztalos Sándor és Seyfried Ferenc. Természettudományi előadásokat vetített képekkel Xantus János, Bányai János, Cseke Domokos, dr Szász Ferenc, dr Tulogy János és dr Balogh Ernő. A vándorgyűlésen, melyen br Jósika János elnököl, dr Róth Hugó emlékezik meg az Egyesület alapítójáról, gróf Mikó Imréről, dr Pataky Jenő pedig Gyöngyösi János 17. századbeli turdai költőpapról. Turda egészen rendkívüli számú vendégsereget vár a Múzeum Egyesület gyűlésére és azt méltó érdeklődés előzi meg, mint olyan kultureseményt, ami maradandó emléke lesz ennek a városnak.

Tilos Timișoarán kutyákat vinni a parkokba. Saját tud. A város vezetősége felhívást intézett a közönséghez a parkok és ültetvények védelmére. Nemcsak az vét a közérdek ellen, — közli többek közt a felhívás — aki az ültetvényekben kart okoz, hanem az is, aki ezt tétlenül nézi, meg nem akadályozza, vagy arról akár utólag is tudomást szerezve, nem tesz feljelentést a vandálkodók ellen. Elrendelte egyúttal a város, hogy ezentul tilos kutyákat a parkokba vinni.

Kávéházakban, vendéglőkben kárte mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

* Székrekedésnél és emésztési zavaroknál, valamint az ezekkel kapcsolatban fellépő vértüdülésoknál, fejfájásnál, álmatlanságnál és általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert annak hashajtó hatása gyors, biztos, alapos és mindig kellemes. Kérdezzé meg orvosát.

Mi a helyzet a vizsgálat alatt álló vármegyei tisztviselők ügyében?

Oradea. Saját tud. Lapunk legutóbbi számában hivatalos közleményt tettünk közzé, egyes vármegyei tisztviselők ellen indult eljárásokról. Minthogy e közleménybe tévedések kerültek be, a következő helyreigazításokat adjuk közre:

1. Dr Drugarin Petricoane Traian marghitaifőszolgabíró, állásából nem felfüggesztették, hanem fegyelmi uton hivatalából elmozdították.

2. Részint saját kérelmükre részint hivatalból fegyelmi vizsgálat indult meg a következő tisztviselők ellen: Stefanica Gheorghe tileagdi főszolgabíró, dr Bejan Aurel tileagdi jegyző, Sabau Mihály uileaci jegyző, Azlau Aron draganesti jegyző és Potoran Coriolan marghitaifőszolgabíró ellen.

3. Feljelentés folytán fegyelmi vizsgálat indult meg a következők ellen, akiket a vizsgálat tartamára állásuktól felfüggesztettek: Curtean Ioan suplacul de barcaui jegyző, Florescu Constantin homorogi jegyzőt, Chiornita Silviu aleadi jegyzőt, Enescu Ioan husasauui jegyzőt és Sulyok Eugen és Békeffy Alexandru husasauui de tincal községi tisztviselők ellen.

4. Szolgálati hanyagság miatt Vuscan Romulus tetehei jegyzőt ötnapi fizetésének levonására ítélték és írásbeli megdorgálásban részesítették, Baninschi Bartolomeu cristuri jegyzőt pedig fegyelmi uton hivatalból áthelyezték.

TURISZTIKA

S. T. „Vulturii”-„Sasok” Turista Egyesülete folyó hó 24-én vasárnap reggel 5 óras indulással az aradmegyei Moneasa fürdőre rendez társas kirándulást. Ezt a gyönyörű klimatikus gyógyfürdőt természetli fekvésénél fogva Arad megye gyöngyének is nevezik; áttetsző kékvízű strandfürdője bérkoszorúval körülvett, hogy tövében fekszik s vetekedik a svájci fürdők szépségeivel. Kényelmes kiránduló hely, ahová még nem turistákat is szívesen lát a rendezőség, mert minden fáradság nélkül mindenki megtalálhatja a szórakozását. Részvételi díj 120 és 140 lei. Jelentkezni lehet az egyesület irodájában, Oradea, Str. dr Lazar Aurél 14., naponta délután 6—8-ig, Mocsáry Sándor irógépésnél, Boulevardul Regele Ferdinand 13. és Gyenge István ékszerésznél, Strada Alexandri 12. — Ugyancsak ezúton tudatja az egyesület, hogy az augusztus 7—22-iki 15 napos tanulmányi kirándulásra már csak 8 üres hely áll rendelkezésre. Akik komolyan részt ohajtanak venni ezen a körutazáson, minél előbb jelentkezzenek. Mindazokat, akik a részvételi díjakat csak részben fizették be, ezúton kéri a rendezőség, hogy szíveskedjenek azt kiegészíteni.

KÉT VERS

VELED VAGYOK!

Gyermekkoromban, nyári este
elnéztem a sok csillagot
s úgy éreztem, hogy mindnyájunk
s lélek-tükre ott ragyog.
A legényesebb Anyámé volt,
mert ő nem vőtekezett soha.
Panaszra sem nyílt az ajka,
bár érte csapások sora.
Szegény, már rég a földben nyugszal,
de a csillag most is ragyog,
besüt szobámba simogatva:
„Ne félj fiam! Veled vagyok!”

UZENET

Néha érzem a messzeségen át
rám nevet ragvógó szemed
és elfelejttem árvaságom
s hogy émi szép volt, már csak álom
s hogy nem leszek boldog Veled.

Halk szellő biztat s Te visszatérsz m'
összel, ha hull a falevél,
végigjárom a régi utat,
megkényezed az édes multat
s az emléket, mi Benned él.

CSUCSI EMILIA

IDŐK SODRÁBAN

Az egyéves japán-kinai háború

Irta: Rády Elemér

Egy esztendővel ezelőtt, 1937 július 7-éről 8-ára virradó éjszaka az európai szerkesztőségekhez egy szűkszavú, látszólag semmitmondó távirat futott be. A híradás szerint ezen az éjjelen a kínai Lukocsiao nevű község mellett tüzharc keletkezett a kínai és japán csapatok között. Szürke és megszokott távirat volt ez, hiszen hozzászoktunk ahhoz, hogy a Távol-Keletről szinte hetenként érkeztek hasonló jelentések. Mint mindannyiszor, most sem tudtuk, hogy csupán egy közönséges és jelentéktelen keleti incidensről van szó, vagy pedig olyan konfliktusról, amelynek súlyosabb és nagyjelentőségű következményei lehetnek. Másnap aztán már kezdett kibontakozni a lukocsiai konfliktus háttere is és ekkor már sejteni lehetett, hogy a július 7-ről 8-ra virradó éjszaka lövöldözéseinek folytatása is lesz. Már érezhető volt, hogy Lukocsiao neréhez egy új háború kirobbanása fűződik majd.

Mi történt Lukocsiao mellett? A kritikus éjszaka a fengtai japán helyőrség egy része, mintegy négyszáz ember éjszakai hadgyakorlatokat tartott a Pekingtől körülbelül tizenkét kilométerre fekvő Marco Polo hidnál. A gyakorlatokat a Lukocsiaóban állomásozó kínai helyőrségről is figyelték és hogy hogy nem, úgy találták, hogy a japán csapat gyakorlatai túlságosan harcseriék. A kínai katonákat úgy látszik bántotta a japánok „provokáló viselkedése” és — eldördültek a fegyverek. És a lukocsiai lövésekkel megindult a Távolkelet egyik legnagyobb, legvéresebb újkori háborúja, amely immár egy teljes esztendeje pusztítja a drága emberéletet, emészt fel mérhetetlen sok szellemi és anyagi értéket.

Ami ezután következett, az már bizonyossága volt annak, hogy Japán komoly hadjáratra határozta el magát s a lukocsiai incidens megrendezett dolog volt, ürügyet kellett találni a háború megindítására. Megindult a felelősség kérdésének a vizsgálata, de a zöld asztal melletti konferenciázásokkal egyidőben Japán csapatai egymásután szállottak partra Kína földjén s nyomultak egyre előre.

A japán-kinai háborúnak, amit japán részről előszeretettel csak „incidens”-nek neveznek, igen bonyolult nemzetközi jogfejtéssel igyekeznek jogi alapot teremteni. A japán álláspont az, hogy Kína megsértette a két állam között fennálló nemzetközi szerződéseket. Japán ugyanis azt állítja, hogy joga volt megrendezni az éjszakai hadgyakorlatokat, mert erre két szerződésben is biztosítékot kapott. Az egyik ilyen szerződés még 1901-ből származik s a hírhedt boxer-protokoll néven ismeretes. Eszerint Japánnak jogában áll Észak-Kína bizonyos részein helyőrségeket tartani. A másik fontos szerződés 1933-ból származik s mint a tongkai japán-kinai fegyverszüneti egyezmény ismeretes. Eszerint a Nagy Falon túl Peking kapujáig semleges, demilitarizált zóna létesítendő.

Az 1933. évi szerződés alapján Japán egyre jobban érvényesítette befolyását Kína egyes részeiben. Csahar és Kelet-Hopei tartományban autonóm tanácsokat szervezett s ezek révén elérte, hogy az öt északkeleti tartomány: Santung, Hopei, Sanszi, Csahar és Szuijan teljesen japán befolyás alá kerültek.

Már egyszer rámutattam a „Magyar Lapok” hasábjain arra, hogy Kína decentralizálása és ott a japán befolyás érvényesítése Japánnak életbevágó érdeke. Japánnak fel kell készülnie a szovjettel való nagy leszámolásra s ehhez szüksége van a kínai területnek, az esetleges hadszíntérnek a biztosítására, előké-

szítésére. Már a híres *Tauka-teruben* is utalás van erre s a világpolitikát egyáltalán nem érte megleptésként, hogy Japán most a saját befolyásának biztosítása után egy lépéssel tovább akart menni és az öt tartományt teljesen el akarta szakítani a nankingi kormánytól.

Japán úgy számított, hogy egy teljesen tehetetlen Kinával lesz dolga, amely az első támadások és japán sikerek után szétesik. Téves minden olyan kombináció, hogy Japán tartós háborút akart volna. Ellenkezőleg: Japán néhány hét alatt „rendezni” akarta a kérdést, mert nem akarta erőit ezzel a közbevetőleges problémával kimeríteni.

A japán számítások azonban úgy látszik hibásak voltak. Az utolsó két évben ugyanis Kinában is nagy változások állottak be. A kínai államszervezet hatalmas tempóban alakította át egy ember, akiről egyre többet hallunk most: Csang-Kai-Sek tábornok. Ez a kínai nacionalista lassan felszámolta a közel húszéves kínai polgárháborút s egy modern központi kormányzatot épített ki, amely a dél-kinai tartományokban rendet teremtett s egy modern hadsereg létesítésével komoly ellenfele lett a japán imperialisztikus törekvéseknek. Így történt azután, hogy a japán-kinai incidens egy esztendő alatt sem fejeződött be s a japán hadvezetőségnek most új taktikai fogásokhoz kell folyamodnia.

A japán taktika ugyanis az volt, hogy Pekinget foglalják el s ezzel megtörik a kínai kormány ellenállását. A Peking—Tiencsin elleni támadás sikerült is, itt még alig volt ellenállás, mert csak a helyi katonai nagysá-

gok gyenge csapataival kellett megmérkőzni. De ez a győzelem nem hozta meg a várt eredményt s amint a japánok szembetalálkoztak Csang-Kai-Sek sorkatonáival, a gyors előrehaladás megakadt. A japán hadvezetőség ekkor határozta el, hogy a frontot kiterjeszti Közép-Kínára is. Így került sor a sanghaji harcokra, amelyeknek véres hónapjai a távolkeleti történelem fekete lapjait alkotják majd. A sanghaji győzelmek után Nanking elfoglalását üzték ki célul, nyilván abból az elgondolásból indulva ki, hogy az ellenséges főváros elfoglalása demoralizálólag hat az ellenfélre. De december 13. nagy győzelme, Nanking elfoglalása sem hozta meg a várt belső bomlást. Csangkaisekék Hankauban menekültek s folytatták az ellenállást.

A japán hadvezetőség ekkor úgy döntött,

hogy a Lunghaj-vasutat szerzi meg. Megindította tehát az offenzívát Szucsau ellen, amely tudvalevőleg a Peking—Nanking és a Lunghaj vasut csomópontja. Ez az offenzíva is sikerült és a japán csapatok tovább vonultak a másik vasuti gócpont, Csangcsau felé. Ekkor történt azután a nagy fennakadás: a Sárga folyó gátjai felszakadtak és kilométerek ezreit öntötte el a Hoangho iszapos árja. Azt mondják, hogy a kínai védekezés kétségbeesett lépése volt a folyó gátjainak átvágása. Nem lehet megállapítani, hogy így volt-e, vagy a folyó maga szakította-e át a zsilipeket. Valószínű, hogy a történelem sohasem fogja tisztázni ezt a kérdést. Egy azonban bizonyos, hogy a japán előnyomulást megállította.

Japánnak ismét taktikát kellett változtatnia és a kínai háború legújabb fázisa azt mutatja, hogy a japán hadvezetőség most Kína „lefegyverzését” vette terbe. Ez a lefegyverzés abban áll, hogy azokat a pontokat igyekeznek elfoglalni, ahol a külföldi fegyverszállítványok Kína földjére érnek. Tehát ez a taktika a magyarázata a legújabb délkinai rajtaütésszerű támadásoknak. Ezzel azt akarják elérni, mint a nagyszerű „Le Mois” legújabb számában Margoulies írja, hogy Kinát „kiéheztessék” fegyverekben és így siettesék a megoldást. Természetesen ez a taktika Japánt is erősen igénybeveszi, hiszen az ilyen blokádirozás hosszadalmas és a japán erőtartálékokat is erősen felemészt. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a japán szellemi egység, amely fantasztikus erőfeszítésekre képes a siker érdekében, nem hasonlítható össze az európai népek ellenálló erejével.

Most, az egyéves forduló alkalmával tehát a japán-kinai háború kimenetelének bírálásában ugyanott állunk, mint egy esztendővel ezelőtt. Nem tudni merre dől a mérleg nyelve s nem tudni, meddig akar Japán most előre-törni. Egy bizonyos: Csangkaisekék egyre jobban morzsolódnak s bár Japánt is roppantul megviselte a hadjárat, a japán köztvélemény nem fáradt ki. Sőt: Konoye herceg militarista kormánya a japán nemzeti öntudatot még jobban tüzei.

Japán máris elért annyit, hogy Kína 450 millió lakosából 130 millió már a fennhatósága alatt áll, s a tizennyolc tartományból négyet meghódított. A közel 9.000 kilométernyi vasútvonalból már csak 3250 van Nanking kezén s Japán a leggazdagabb szén- és vas-telepeket és gyapotterületeket foglalta el. De Kína ellenáll s a jubileumi napokon történt bombárobbanások azt látszanak bizonyítani, hogy Csang-Kai-Sek ép úgy tartja azt a bejelentését, hogy a végsőkéig ellenáll, mint Konoye herceg kormánya. Mind a két fél „végső győzelemre” törekszik s ebből csak arra következtethetünk, hogy a kínai-japán harc még hosszú ideig elhúzódik. Két esetben azonban gyorsan lehetne vége a küzdelemnek: ha a nagyhatalmak eddigi látszólag semleges taktikájukat megváltoztatnák — de erre nincs ma kilátás, a másik lehetőség pedig, ha a hosszú harc teljesen felmorzsolná Japán belső erőit s a kínaiak elzárása közben ők maguk roppannának össze. De a japán szívós és amikor az európai már rég belső forradalmakba sodród-
nék — ott még mindig képesek nagy belső összefogásra.

Egy esztendő s a keleti véres háború. Milliók és milliók pusztultak el s most a háború kiterjedésének első évfordulóján nem látjuk oszladni a keleti egekről a fellegeteket. Nagy világérdékek ütköznek ott meg, épp úgy, mint a nyugati spanyol fronton. Valahogy úgy látszik, hogy a „béke korszakában”, amelyben élünk, a népek harcai egy-egy lokalizált hadszíntéren zajlanak le. És a kínai háború szomorú jubileumán felöltik bennünk a kérdés: vajjon meddig lesz így, mikor törnek át a háború ördögei az országhatárokon, hogy véres pusztítás özönét zudítsák az egész emberi ségre?...

Kávéházakban, vendéglőkben és mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

A sérthetetlen Szent Johanna városában

Reims, július hó.

Catalaunum — avagy bocsánat: Chalons sur Marne — és Reims között nem elsőrangú vonatok közlekednek. Ez a megállapítás azonban nem a menet gyorsaságára vonatkozik, amely éppen olyan szédítő itt is, mint általában a francia vonalakon. Hanem vonatkozik a kocsik berendezésére. Elég kopottak, piszkosak, elhanyagoltak bizony ezek, s a francia közönségnek a tisztaság iránt való fogypatkos érzete még csak fokozza a benyomás kellemetlenségét. Ha a belföldi utas például előveszi a magával hozott elemózsiát, eszébe sem jut, hogy falatozás után az ételmiszermaradékot az ablakon dobja ki, — a rekkenő hőség miatt pedig ugyanis nyitva van, — hanem egyszerűen az ülés alá vágja.

A tájék meglepően hasonlít a mi lankás vidékeinkhez. Csak éppen hogy a fák között szép számmal látni fenyőféléket is.

A nagyszerű katedrális már messziről

szembetűnik. A vonat óvatosan kerülgeti a várost, mintha az először ide látogató utasnak időt akarna engedni, hogy már előre kigyönyörködje magát.

Vonatról szállva az első, ami szembe — jobban mondva fülbeszökik — a rendkívüli nagy csendesség. Semmi a nagyobb francia városok csilingeléséből, tutulásából és kiabálásából. Mintha bizony még most, husz esztendő múltán sem tudott volna ez a város magához térni a háborús szenvedés okozta fáradtságából.

Pedig Reims immár majdnem elérte azt a lélekszámot, amellyel a háború előtt rendelkezett.

Ime néhány adat! 1914-ben 115.000 lakosa volt. Az ostrom alatt valósággal elnéptelenedett s a huszas évek kezdetén is legfeljebb 75.000 embert számlált falai között. Ma már lassan elérte a 110.000-es lélekszámot, vagyis majdnem a háború előtti állapotot.

Reims legalább annyit szenvedett, mint egy spanyol város a polgárháborúban

A helyreállítás munkája tehát aránylag nem volt lassú. Pedig Reims annyit szenvedett, amennyit talán csak a spanyol városok most, a polgárháború alatt. 1914 szeptemberében tíz napig a németek kezén volt. A marnei csata azonban ismét régi birtokosainak juttatta vissza. A város hallatlan ovációval fogadta falai közé Franchet d'Espérey tábornokot, pedig igazi szenvedései még csak most kezdődtek. A négy-öt kilométernyire húzódó német vonalról kényelmesen be lehetett lőni. A város bombázása 49 hónapig tartott. Tizennégyezer háza közül tizenkétezeret lőttek halomra a német ágyúk. Sértetlenül mindössze tizenhat épülete maradt.

A polgári lakosság nagyrésze persze elmenekült. A szegényebbek azonban ott maradtak. Élelmezésükről, ellátásükről csak a legnagyobb nehézségek között tudott a hatóság gondoskodni. A szerencsétlen helyzetben még szerencse volt, hogy Reimsben igen feljett lévén a pezséggyártás, nagy kiterjedésű pincék állottak rendelkezésre. Ezeket a bombabiztos fedezékeket rendezték be lakóhelyül, sőt ezekben szervezték meg a gyermekek iskoláztatását is. Szemtanuk állítják, hogy a legnagyobb gránátüz idején is zavartalanul folyt az egy-szeregy tanítása.

Szent Johanna lovasszobra állotta a bombák ostromát

A most újra pincékül használt helyiségeket ma is háborús-iskolanevükön nevezik. Van itt Joffre-iskola, Manoury-iskola, I. Albert-iskola.

S a hálás lakosság még ma is emlegeti dr. Langlet polgármester, Forsant tanfelügyelő és Lucon kardinális érdemeit, amelyeket a lakosság elhelyezése és az iskolázás lehetővé tételével szereztek.

A turista ma már — ha csak a lakóházakra figyel — keveset lát a háború borzalmaiból. A világi épületeket imponáló gyorsasággal állították helyre.

Annál elevenebb fogalmakat kap azonban a város élmeényeiről, ha a templomokat nézi.

A francia csücsüves építészeti legharmonikusabb emléke, a Mi Asszonyunkról elnevezett székesegyház még ma sincs teljesen restaurálva. Az oldalfalak, a külső támasztó-oszlopok már újra állanak, de a remek két torony szögletei és élei még ma is rettentően szemléltetik a német gránátok hatását. Miret persze ma már mondanak a templomban, de a teljes helyreállítás még sok időbe fog kerülni. Azért az idén július 10-én mégis megtartották az újra-felszentelését ennek az immár kétszáz-estendősként alkotásnak.

től alig tud megválni a szem. Az egyik alak, egy őrangyal archifejlesztésének külön nevet is adott a művészettörténet: elnevezvén reimsi mosolyának. A figyelmes szemlélő ugyanezt a kedves, bájos, tiszta és biztató mosolyt egy másik kapu angyal-arcán is fellelheti.

A templom előtt Szent Johanna lovasszobra. Dubois alkotása. A reimsiek büszkén beszélnek, hogy a négy esztendőig tartó ágyúzás sem tudott a szobornak ártani. Pedig ugyan-csak robbantak a gránátok körülötte! Volt nap, amikor közvetlen közelében tizennégy bomba csapott le. Szent Johanna azonban katonai erényeihez méltóan állotta a tüzet.

De a franciák mégis csak aggódtak a szoborért. Az 1918-iki tavaszi nagy csaták elől Párizsba szállították. A szent csak 1922 júliusában tért vissza a helyére, ahol ötszáz évvel azelőtt VII. Károlyt királlyá kenette fel.

Német sisak: 300 frank

A történeti emlékektől zúgó fejjel, a nagyszerű látványoktól elkáprázott tekintettel alig veszi észre a látogató a templom körüli üzleteket, amelyek mind-mind emléktárgyakat árulnak. Meg kell vallani, csendben teszik, mintha nem akarnák megzavarni a történelmi hangulatot.

Az egyik bolt előtt, állványokon katonai sisakok sorakoznak. Kérdem az eláruló-kisasszonyt, mik ezek.

— Háborúból itt maradt német sisakok. Tessék választani közülük! Darabja 300 frank.

— Köszönöm. Nincs rá szükségem. De mondja, kisasszony, ez mind valódi német sisak? Nem hamisítják maguk ezeket az emlékeket?

— Hogy gondol ilyet, uram? Maradt itt ezekből éppen elég!

Komolyan hangzik a szava, de a tekintete bizony mosolyog. Kecesen és bájosan. Ha nem vegyülne bele valami ravaszkodás-féle, szinte azt mondanám rá, hogy a meglevénedett reimsi mosoly.

A ragyogó júniusi nap fényözönben fűdelti Szent Johannát és valami csodálatosan reszkető fény-árnyjátékot varázsol a hármaskapu szoboralakjaira.

A székesegyháznak újabb hétszáz esztendőt kívánva távozom a térről.

GALAMB SÁNDOR.

HORVÁTH BÉLA:

KRISZTUS URUNK, A PAPA MEG A SZEGÉNY EMBER

Egyszer egy szegénynek volt kilenc fia, Ott, amerre zúg az Operencia. Kilenc fián kívül nem volt egyebe, Nem volt a szegénynek soha kenyere.

Vizen éldegéltek, vékony levesen, Rittak éjjel-nappal nagy keservesen: Nem jut a szegénynek egy falás kenyér, Ezen a világon ugyan minek él?

Megyek is hát innen, Uram-Jézusom, Megyek a világból, már elbujdosom, Megyek megkeresni kicsi kenyerem, Hol az igaz étés, micsoda helyen?

Ment a szegény ember, hát egyszerre mit lát? Arra jön a Pápa Jézussal mezítláb. Jön az Első Pápa Jézussal gyalog, Szent Péter a porban szépen ballagott.

— „No, te szegény ember, hova vándorolna, Szolga-legény vagy te, vagy a féle molnár, Hova mennél, mond csak, kinek udvarába?” Így beszélgetett a Nagyszakállu Pápa.

— „Látod Atyám, nincsen botom, se tarisznyám, Mégis megbotoztat engem az alispán. Kis családom is van, kilenc kisfiu, Kilenc fiacskaért vagyok szomorú.”

Sűrű könnyem hull a hazai rögökre, Búsán bámul engem a nagy urak ökre. Nem takargat engem, csak a marha-visk, Istállóba hálók, szegénynek az is jó.”

— „Uram-Isten, adjunk ennek valamit, Hadd etesse szépen éhes fiait.” — „Péter fiam, jól van, add oda a fecskét, Tudom, a kis ifjak igen megszeretnék.”

Szegény ember vitte Isten madarát, Ujja hegyén vitte, hallgatta dalát. Ekésen csicsérgett, szépen panaszkolta, Mi fáj a szegénynek, mire van a szolgálta?

Szegény bujdosónak Isten dala tetszik, Hallgatta szívesen, hajnalból napestig. Egyszerre csak ott van egy sötét erdőben S jönnek a zsványok, jönnek egyre többen.

— „Szemedem is látszik” — szól a zsvány-hadnagy, „Fecske-lopó tolvaj, hazátlan bitang vagy! Farancsolom, tüstént a kezembe add, vagy Tizenkét legénnyel karóba huzatlak!”

— „Nem vagyok én tolvaj, csak szegény vagyok, Isten madarával békén ballagok. Kilenc kisfiának küldi ezt a Pápa, Boldogítsa őket mennybeli madárka.”

Isten madarával immár haza mennék, Ne bántatok engem, itten megpihenék. Erre valaháyan szépen lefeküdtek, Kőből raktak párnát kőkemény fejüknek.

Hanem aztán éjjel azt a kicsi fecskét Szegény ember keblén vesszővel keresték. Szép szemét kiszúrták, szaggatták a körmét, Szárnyát megcibálták, végül is megölték.

Ment a szegény ember, hát egyszerre mit lát? Megint jön a Pápa Jézussal mezítláb. Jön az Első Pápa ugyancsak gyalog, Szent Péter a porban szépen ballagott.

— „No, szegény ember, messzire nem ért Mennországi fecskét könnyen elfecséltél! Hagyad beleveszni hasztalan halálba!” Így beszélgetett a Megficsított Pápa.

Vácunk az állomáson...

Dezsényi Béla novellája

Nemrég ezt a mesét meséltem el valakinek. Valakinek, aki nagyon kérte...

Az alkonyati nap már bent járt a hegyek között. Vérszínű fény sugarak szaladtak le a nosztalgikus meredeken és idelejt a völgyben sorra oeliggették a gyümölcsfaik derekát. Kinyitottam a zárlatokat. Szerettem nézni az öreg urat. Ezerráncu tégelavörös arcával az utolsó mohikánt juttatta az eszembe.

Sándor bácsiék egy jó futásnyira laktak tőlünk. Télen, nyáron, itt éldegéltek nyugalmas keletben, Leontin néniel, a szürkepalás vén kúriában.

Sándor bácsi ma idegesen játszott. Mialatt gondosan öltözködtem a szobámban, gyakran hallottam apám hangját:

— Miért nem figyezel! Kontra összes-ada, kontra ultimó...

Az öreg ilyenkor ormóttan ezüst-órájára pillantott és összecsapta a kártyát.

— Palkó még nem készült el?

Apám nevetett. Erős, egészséges kacagása be-

szaladt a szobámba is s mosolyt dobott a számra.

— Te vén betyár, tökéletesen elvesztetted az eszedet. Hát komolyan azt hiszed, hogy az a szegény kis fruska lemerészkedik a te ütött-kopott rablóvárba. Megállj csak, Leontin mama majd hátraköti a sarkadát!

Sándor bácsi nem vette át a tréfálkozást. Az-

al sem törődött, hogy igen sokat vesztett. Ők akó borba játszanak. Volt már úgy, hogy óriási pin-

cenk sok nagy hordója Sándor bácsi tulajdona volt egy-két napig, aztán a következő este ő guríthatta volna át a palóznaki pince egy-két évi termését.

Sándor bácsit a kártyánál sokkal jobban iz-

gatta az, ami engem is arra ösztönzött, hogy olyan tölem telhető eleganciával öltözzem fel,

hogy ne egy tizenhatéves kamasz, hanem egy huszonkétéves ifjú földesur benyomását keltsem

Moldoványi Szónyában, aki egy és negyedóra mulva megérkezik Budapestre. Gondolom, Sándor bácsi ma jóval fiatalabbnak érezte magát,

hiszen nagy diplomáciai körülményekkel járta ki Leontin néniel, hogy legalább egy kis nyaralásra vegyék magukhoz az apátlan, anyátlan ár-

vát. A leány gyámjában, egy mogorva pesti öregurnál lakott, aki sokszorosított irodájában alkalmazta. Moldoványi Szónya anyai ágon rokona volt Sándor bácsiéknak, akik kisgyermek kora óta ismerték. Ezen a nyáron a gyámapa és felesége — akik nem tudom miért, de meglehetősen hideg viszonyban voltak Sándor bácsiékkal — kül-

földi fürdőre mentek és nehogy magukkal kelljen vinni Szónyát, nagy kegyesen megengedték, hogy elfogadja Leontin néni meghívását.

Már hetekkel ezelőtt készültünk a fogadására. Ugyan valószínűleg csak én. Aki akkor tizenhatéves fejemmel nagy adagokban fogyasztottam a regényeket és pompás sejtéseim, ragyogó álmaim színesítették fantáziámban az elkövetkező nyári napokat. Mindig újat kereső kőbor vágyaimat eddig kielégítették a nagyszerű barangolások a rengeteg cserkészutain, vagy a Malom-völgy páfrányos mélyeiben. De most, mióta bizonyosá vált, hogy egy idegen leány érkezik, az én világomban minden megváltozott. Magányos lépéseim mellé már előre odaképzeltel valakinek a lábnyomát; valakinek szívével megoszthatom mind azt a szépséget, amit nekem az erdő, a tó, a rét adott.

Mikor kiléptem a verandára, Sándor bácsi részletesen elmagyarázta, hogy Szónya milyen ruhában lesz, világos szürke kosztümben, fehér bluzban és ibolyaszín sapkában. Biztosan rá fogok ismerni. Hazafelé vigyázzak, ne hajtsak gyorsan, nehogy belesérjünk a Cinca örök sarabába, inkább kerüljünk a kőút felé. Én mindent megígérttem és már rohantam is az istálló felé. A sárgák türelmetlenül toporzókoltak a könnyű homokfutó előtt. Eppen megkerültem a vincellérházat, amikor apám hatalmas kiáltását hallottam:

— Palkó, Palkó, gyere vissza!

Egy pillanatra átvillant az agyamon, hallat-

lanná teszem a szólitást, de aztán mégis visszakerényarodtam.

Apám csak úgy a kártyalapok mögül kiáltott

le tréfásan, öreg kocsiunk nevét akasztva rám: Kifoghaté Józsi, nem kell az állomásra menni.

Sándor bácsi már bővebben magyarázkodott:

— Tudod, fiam, a feleségem épp most üzent

át, hogy Pá Pista megjött és autóval megy le a kislányért...

Hirtelenében nem tudtam mit válaszolni. A

keserűség olyan gyorsan szakadt rám, hogy a sí-

rás fojtogatta a torkomat... Persze Pá Pista tíz

évvel idősebb nálam... Én gyerek vagyok. Össze-

szorítottam a fogamat és elfordítottam a fejemet.

De akkor egészen tisztán éreztem apám kutató

pillantást az arcomon. Ő biztosan mindent észre-

vett... Bevonultak a belső szobába én pedig las-

san, lépésben ballagtam a sárgákkal a major felé.

Pá Pista mintha felkapaszkodott volna mel-

lém a bakra és gunyosan nézte az arcomba. —

Ugyan, mit nem gondolsz, kislány? Pá Pista nyaraló-

ja megszédos Sándor bácsi kúriájával. Pista gé-

pézmérnöknek készült, de utolsó vizsgái előtt zátonyra futott a tudománya. Valami különös találmány zaklatta és állandóan szerelőműhelyben babrált olajos, piszkos köpenyében, mint valami lakatossegéd. De a zavaros találmány csak nem akart napvilágot látni. A múlt évben egy csődbe jutott kereskedőtől rozoga autót szerzett. Erre a kis kocsi azután rászerezte gépészfantáziájának minden álmát. A kipucolt, kifoltozott kis autó valóságos műszerkereskedéssé alakult át és elgázolta az én erdőmnek a csendjét. Ott prüszkolt, hörgött a hegyi ösvényeken, amikor kirándulásra vitte társaságát és én úgy éreztem magamat, mint mikor a részeges Vitnyédi kőművest káromkodni hallottam a templomban.

Pá Pistát nemcsak az autója miatt nem szerettem. Bosszantott vállvergető fölénye és kihajigáltam az ablakon értelmetlen ajándékait, amit a szerelőműhely hasznavehetetlen lim-lomjai közül kotort ki nekem. Az elmúlt nyáron, mintha közeledtünk volna egymáshoz. Egyszer Sándor bácsiék teniszpályáján találkoztunk. Itt általában teljes fölényben voltam, mert Pista úgy hadakozott a poroló-pakkorral, mint egy kisegítő bejárónő a poroló-pakkorral. Szívesen vette, ha partnerem lehetett, mert ilyenkor valószínű volt a győzelemünk. Akkor játék után mindenkit meghívott magukhoz vacsora utáni táncra édesanyja nevében. Én hátrább húzódtam és természetesen vettem, hogy a meghívás rám nem vonatkozik, hiszen eleget hallom, hogy még gyerek vagyok. De akkor Pista egyszerre hozzám lépett és nagyon melegen így szólt:

— Remélem, Palkó te is átjössz...

Most már tudom, hogy csacsiság volt ennek az egyszerű, udvarias mondatnak nagyobb jelentőséget tulajdonítani. De akkor nekem kimondhatatlanul jól esett. E naptól kezdve, valahányszor Pista eszembe jutott, mindig kihúztam magamat és igyekeztem úgy öltözködni a vasárnapi misékre, mint ő.

Dehát most mindennek vége van... Hogyan

is gondolhatta akár Leontin néni, akár Sándor bácsi, mekkora csalódást, fájdalmat jelent nekem

az, hogy nem mehetek le a két pompás sárga lo-

vammal az állomásra, Szónyáért. Hogyan is gondolhatták, tizenhatéves szívemnek mit jelent

ennek az ismeretlen leánynak az érkezése. Napok, hetek elcsúszott beszélgetéseiből díszítettem, alakítottam a találkozást és a mély erdei, cserkész-

utakon úgy próbálgattam Szónya nevét a számra,

mintha egy kedves ismeretlen dallamot tanul-

nék. Igen, akkor kezdtem el a legszebb fejezetet

az ifjúság történetének, a várást. Valakit várni!

Igen, még most is ezt tartom a legboldogabb, leg-

izgatóbb időnek, pedig sok, sok állomáson áll-

gáltam már úgy a férfinyár delében, hogy nem

érkezett meg senki...

Akkor keserű kiabrándulással lógattam a

hajtószárat... Elkerültem a major és kint jár-

tam már az akácok dűlön... Szónya először Pis-

tát látja meg az állomáson. És az autót... Nekem nincs semmi keresnivalóm ott... És nektek

sincs, sárgák — szóltam le a lovaimnak.

De nem! Mégsem! Nem bánom, akárki mit

gondol. En is lemegyek az állomásra. Janka né-

niék ügyis megígérttem már délelőtt, hogy friss

húst hozok, vagy halat a szövetkezetből... Pista

tűskésdisznó forma autója hátha defektet kap.

Karórámra pillantottam. Uram Isten, húsz perc

mulva itt a vonat. Elővettem az ostort. Hajrá!

Soha még ilyen gyorsan le nem értem. A

szövetkezet szemben volt az állomással. Mikor

megálltam előtte, már ott lapolt a fák alatt Pista

autója. Míg a segéd a halat csomagolta, Pista

odajött hozzám.

— Kit vársz! — kérdeztem, de éreztem, hogy

kislányosan elpirulok.

— Sándor bácsiék vendégét — ásitott Pista,

— Hát ismered?

— Hogyne. Egy időben nagyon jóban volt-

tunk.

Mintha megütöttek volna. Fájt, nagyon fájt,

hogy idejöttem. Tanácstalanul bámultam a sínek

közé. Akkor élesen felkiáltott a jelzőharang és a

fordulóban, mint mesebeli fekete kigyó mászott

elő a pesti vonat. A forgalmista intett Pistának

a jelzőtárcsa nyelével:

— Nyolc perc késés volt, mérnök úr.

Egyedül maradtam. Csak a forgalmista

hangja csengett a fülemben. Igen, késés volt... Számolatlanul nyomtam a pénzt a bamba segéd

kezébe, aztán sietve fordítottam vissza a rudat a

hegy felé, mintha menekülnék. Rigó, a fiatalab-

bik ló, kétszer is hátránézett fülét hegyezve az

üres ülés felé, aztán érthetetlenül megrázta a fe-

jét. Múskor mosolyogtam volna rajta, most igaz-

ságtalanul füle közé csíptem az ostorral. Elma-

radt az állomás lárma, az újságárus és a gyü-

mölcsös fiú kiabálása, csak a mozdony fáradt

pihégése kísért messzire. Orromban éreztem a

koromszagú füstöt és mintha koromezem esett

volna a szemembe is... Ebben a pillanathban

felsikoltott mögöttem a Pá-autó jölmért sziré-

nája. A porfelhő függőnye mögött is jól láttam,

hogy ketten ülnek az első ülésen. Pista, mikor

elkerültek, félkézzel eleresztette a volánt és üd-

vözlötletet intett. Úgy éreztem, hogy rengeteg gúny,

gőgös felsőbbség van ebben a mozdulatban.

Egyre jobban sötétedett. Az országút fehér

szalagjára néha fáradt árnyékok tévedtek a dűlő-

utakról... Kapák, kaszák a vágásokon... Vala-

— „Szívemen viseltem, mégis elrabolták,
Sereg martalócok tépegették tollát,
Kis hazámban várta kilenc kislány,
Kilenc fiacskámért vagyok szomorú.”

— „Uram-Isten, adjunk ennek valamit,
Hadd etesse szépen éhes fiait!”

— „Péter fiam, jól van, itt van emez asztal,
Megterül, ha rászól, igazi malasztal!”

Ment a szegény ember, vállán a kis asztal,
Krisztus meg a Pápa mindig megvigasztal,
Mert ők azt akarják, csak azt a keresztet
Vigyük, akit Isten, nem urak szereztek.

Szegény proletárnak asztala terüljön,
Bérét le ne vonják, vére ki ne hulljon.
Igy örült az Urnak ez a szegény ember
S megint a zsványok jöttek nagy sereggel.

Egy pánccélos burkus rákiáltott: „Berdó!
Mít keresel itten, te nyomorult hernyó?
Loptad ezt az asztalt, a kezembe add, vagy
Nyomban megöletlek, élve megnyuzatlak!”

— „Nem vagyok én tolvaj, csak szegény vagyok,
Isten asztalával haza ballagok.
Kilenc kislányomnak küldi ezt a Pápa,
Legyen édes részük égi lakomába.”

Burkusoknak szép szó sohsem elegendő,
Igazságos Isten sohse tisztelendő.
Hát a szegény embert meg is kaszabolták,
Isten asztalát is tőle elrabolták.

Burkus banditának úgy csörög a kardja,
Ami nem is kéne, mindig azt akarja,
Kilcsnyekkel bátor, bénákat sanyargat,
Aki benne bizik, százszor is jaj annak.

Szegény ember vitte Isten Kenyerét,
Megnövelte szépen kilenc gyermekét,
Ezért is van az, hogy mindenik szegény
Olyan erős lesz a világ végétől!

Hitszegő zsványok csak sokan merészek,
Csak a vassal hősök, pánccélos vitézek,
Gyáva vassal bátran öldösk a gyöngét,
Ezek csufolják a Világ Megmentőjét.

Ment a szegény ember, hát egyszerre mit lát?
Arra jön a Pápa Jézussal mezítláb,
Jön az Első Pápa Jézussal gyalog,
Szent Péter a porban szépen ballagott.

— „Mi lesz, Uram-Isten, ezzel a paraszttal,
Kellene már néki fogyhatatlan asztal,
Mindörökké adjunk néki valamit,
Hadd etesse szépen éhes fiait!”

Hanem akkor Jézus a szegényre nézett,
Nem is kellett szólni, tudta az egészet,
Mert igazán ő a szegények Királya,
Aki a világnak önmagát kínálja.

— Fiam, ne szomorkodj, vigadj te szegény,
Minden dolgaidban velek leszek én,
Csak az én Szívemben van a győzelem,
Örök győzelembe vezet őt Sebem.

Ismeri a lándzsát az én Oldalam,
Siessetek Hozzám, megnyitom Magam.
Vegyetek Belőlem, titeket vagyok,
En vagyok az Élet, életet adok.

En vagyok a Bárány, En a bünt levertem,
Véremet a porban véredbe kevertem,
En vagyok a Krisztus, Mennybéli Kenyér,
Mindörökké boldog, aki Bennem él.

Növekedj, fiacskám, az én Kenyeremben,
Téged megrabolni Tőlem lehetetlen,
En vagyok az Isten, az igaz Erősség,
Nincsenek hatalmak, kik Szívem legyőzzék!

... a magasvölgy mélyén kutyák ugatnak... Pista biztosan jól lerajzolt Moldoványi Szónyának... Nem, nem szabad vele találkoznom. Meg kellett volna nekem is várni, míg leszáll a vonat, elvégre én is vagyok olyan jó ismerőse Sándor bácsinak, mint Páv Pista. Most már mindegy... Pista valamikor jóban volt a leánnyal... Biztosan csokolóztak is... Felkapnam az ostort és a lovak közé vágtam. Nem megyek utánuk. Letértem az országútról a Cinca-rétjére. Meggyújtottam a lámpákat. Lovaim idegesen kapdosták a lábukat. Nem szerettem itt a vizet, locsogós malomréten járni. A kerekék szivogva szaladtak a nedves magas fűvön. A malomtól a faluig egyetlen feltöltött kocsiút vezet. Bizony, aki eltéveszti az irányt, reggelig bent tocsoghat a sárban. A malom alatt, mint láthatatlan szörny zúgott, prúszkolt a gyors patak. De mintha most más lármát is hallanék. Igen, ott a sás között erős fény villan. Visszarántom a szárat... Csak nem a kisautó küzködik ott a sárban? De bizony ok. Valahogy lecsúszhattak az utról és most se előre, se hátra. Így kell nektek! — örültem magamban. Pista már észrevett.

— Palikám az Isten küldött — kiáltotta. Segíts rajtam valahogy, megcsúsztam ebben a gonosz pocolyában. Mikor odaértem Moldoványi Szónya rámmézett. Egy kicsit sápadt arccal, de mosolyogva. Pista bemutatott.

— Sok szépet hallottam magáról. Leontin néni is írta, hogy maga itt a legkaposébb fiatalember. — mondta a leány. Nem tudom, gúnyból vagy komolyan. De jószágon nézett a szemembe és csak mosolygott, egyre mosolygott...

— Na mi lesz — szakította félbe a beszélgetést Pista, így itt virradunk meg.

— Valami rúd kellene, hogy megemelnék hátul.

— Én is segítek — ugrott fel Szónya.

— Ki ne szálljon, mert csupa víz lesz a cipője — kiáltottam rá.

— Hát a magáé?

— Az enyém is. De annyi baj legyen, majd átöltözöm, ha hazaérünk.

— Ugyanazt megtehetem én is. Csak nem gondolják, hogy félek egy kis víztől.

Ezzel már ki is libbent mellém. Most néztem meg igazán, amíg a motor jajgatva erőlködött és Pista halkán káromkodott a foga közt. Ugy volt öltözve, ahogy Sándor bácsi leírta, csak a sapkáját tartotta a kezében és néha hátrasimította vele mézszínű fényes haját. Azt hiszem, senki a világon nőt még ilyen szépnék nem látott, mint én Moldoványi Szónyát azon a nyári estén ott.

Egy negyedóra hiábavaló kímlódás után elhatároztuk, hogy én hazaviszem Szónyát a könnyű kis kocsi, míg Pista a közeli malomba megy, hogy kölcsönkérje a molnár két öreg ökrét.

— Na és ha mi is bestragadunk — kérdezte Szónya, mikor már mellettem ült a bakon.

— Ne féljen semmit, — mondtam olyan boldogan, hogy csaknem elszédültem tőle. Ismerem az utat, mint a tenyeremet, a kocsi is könnyű és úgy fogok hajítani, mint még soha az életemben, hiszen úgy vártam...

— Várt? Kit, mit?... Nem értem.

Bevallom, hogy az előbbi mondatból magam is megrémültem kissé. De valami gyönyörű érzés ragadott meg, amit eddig soha nem éreztem. Valami győzelmes boldog felszabadulás, ismeretlen ízű vágyak beteljesülése. Tizenhat éves voltam és meleg, bársonyos fényű nyári este volt tele zsályás, lusta illattal... Mintha nem is én lettem volna úgy beszéltem tovább halkán.

— Magát vártam már hetek óta. Attól a naptól kezdve, mikor biztosan tudtuk, hogy lejön.

— Hiszen nem ismert, azt sem tudta ki vagyok. — suttogta a leány, de mintha mégis közelebb hajolt volna hozzám. Szőke haján a lámpák visszavert árnyékai táncoltak, mint mámoros kis koboldok... Nem tudom, mit beszéltek tovább és nem emlékszem a következő napokra sem... De akkor vártam valakit, aki megérkezett...

Eddig értem az elbeszélésemben, amikor az asszony félbeszakított.

— Igen, így volt... Szép volt. Mintha most is ott lennék. Azt hiszem egy kicsit féltem magától. Egy gyermek mellé ültem fel a kocsi, és úgy éreztem, férfi segített le, amikor megérkeztünk a kivilágított kúria elé.

— Igen, maga megérkezett. De tudja, én azóta is egyre várok egy titokzatos állomáson, de sohasem érkezett meg senki, úgy, mint akkor maga...

Nem válaszolt. Ott ültünk a Nap-hegyi villa virágos lugasában. Most is nyár volt. Odalent a város kőszíve dobogott; emberi léptek kopogtak a sűrű sövénykerítés mögött, de mi ketten azt a régi csendet hallgattuk, amelyet úgy küldött felénk egy régi nyár, mint egy nagyon boldog szivdobogást.

Aztán nemsokára autó állt meg a villa előtt. A kertkapu kattant. Pár perc múlva Páv Pista belépett a lugasba. Kezetszorítottunk. Pista homlokon csókolta feleségét.

— Merre sétáltatok? Ne felejtse, drágám, hogy két órát írt elő az orvos. Remélem Palkó ellenőrző?

— Én bólintottam, Szónya pedig így felelt.

— Oh, nagyon, nagyon messze voltunk... Pista cigarettára gyújtott. Amint az öngyújtót felcsattantotta, észrevehette volna Szónya szép meleg szemében a drágakőnél fényesebben csillogó könnyecsképet.

... Az asszony mindörökké másé, de ez a könnyecsképp mindörökké az enyém maradt.

WAGNER: PARSIFAL

Zene títánja: dörgő forradalmár,
Hallgattam trombitád vad tusáját:
A Rajna húzta csillogó uszályát,
A mélyben énekelt a céda Walkür
S a halk ír

Remegve leste Sigfried ifjú harcát
Es könny takarta az erőnyek arcát,
Mikor meglátta roppant hősöd estét.
Az istenek ijedve lesték
Amint felzeng komor gyászindulója.
Es harsány trombiták fúvója
Lángot dobott a hegytetőre.

Pogány varázsok öre:
Wotannak ősi vára porig égett.
Az isteneknek alkonyában
Mégbámultam félelmetes zenédet.

De mégis akkor voltál legnagyobb, hogy
Édes Parsifal
Előlépett zenéd arany ködéből,
Sugáros Artatlan, mintázva égből.
(A Grál-várban a szent Vérrel miséznek.
Ezüst csengő az ének.
A hóféhér, szikrázó kupolából
Gyermek-kar édes éneke aláfol.)
Ekkor te a zene örök ormára mentél
S a nagy Szentség előtt, títán eretnek
Alázatos szívvel letérdepeltél...

HARSÁNYI LAJOS

Érdekes kép a franciaországi „Tour de France”-ról. A versenyzőket a régi bicikliző generáció tagjai üdvözlik, ezek között egy, a régi, magaskerekű biciklin kíséri a versenyzőket.

Színes pósta

GYÉMÁNTNÁSZUT REPÜLŐGÉPEN.

Londonból jelentik: Sedgwick György lonsdalei lakos és neje most ünnepezték gyémántlakodalmukat és gyémántnászútjukat repülőgépen tették meg. Ez volt hosszú életük első repülése. Az agg légiutasok együttes életkora 172 év volt.

MESTERSÉGES ESŐ REPÜLŐGÉPEK SEGÉLYÉVEL.

Newyorkból jelentik: A kaliforniai meteorológiai hivatalnak hosszas kísérletezés után sikerült repülőgépek segélyével mesterséges esőt előidézni. A nagy magasságban repülő pilóták finom port szórtak le permetező készülékkel az alattuk lévő felhőre és ezzel jelentékeny csapadékot idéztek elő.

FÉNYKEPEZŐ VONATOK.

New Yorkból jelentik: Az amerikai vasutak újabban úgynevezett „fényképező vonatokat” járatnak a festői szépségű tájakra. A vonatok a legszebb kilátású pontoknál tetszszerinti időre megállnak, hogy utasaik kedvük szerint hódolhassanak fényképező szenvedélyüknek. A lemezeket visszatérőben a vonat műteremkocsijában hívják elő.

A NYILT LEVELEK IRÁSÁNAK VILÁGBAJNOKA MEGHALT.

Londonból jelentik: J. P. Bacon-Philips burgess-hilli (Sussex megye) lelkész, a nyílt levelek irásának világbajnoka, 81 éves korában elhunyt. Ötvenkilencéves „köziró” tevékenysége alatt a különböző lapok szerkesztőjéhez közel nyolcvanezer nyílt levelet írt, ezek közül tízezer jelent meg. Nyílt leveleket írt minden elképzelhető és elképzelhetetlen tárgyról, saját szakállától és a hálóingek előnyeitől kezdve bonyolult tudománygal vádolt munkát mentett meg az akasztófától, egy másik levele pedig új törvény hozásához vezetett, amely tiltja, hogy a gyermekeket kosmákba vigyék.

EGY ANGOL HADNAGY

BÁTOR HARCA A VESZETT KUTYÁVAL.

Bombayból jelentik: Az indiai angol haderő főparancsnoka önfeláldozó bátorságáért nyilvános dícséretben részesítette W. Harlow-Wheelen hadnagyot, a 41-es Sikh-ezred tisztjét, aki a peshawari klub helyiségében egy veszett kutyát élete kockázatásával tett ártalmatlanná: a dühödt ebet torokonragadta és térdei közé szorítva addig tartotta, amíg végre valaki agyonlőtte. Közben az eb tízszer megmarta a hadnagyot.

MEGÖLTÉ A VAGYON.

Csikágóból jelentik: Tony Oklend szegény litván kivándorló 27 éven át dolgozott éjjel-nappal Csikágóban. A világgazdasági válságban elvesztette keservesen összekuporgatott filléreit, mire Port Arthur kerületbe (Ontario állam, Kanada) ment aranyásónak. Hosszabb keresés után dúsz aranytelepet talált, néhány hónap alatt hatalmas vagyont szerzett, pompás palotát rendezett be magának, féltucat gépkocsit és rengeteg szolgát tartott, aranyrögöket használt levélnéhezéknek. Szerencséje tetőpontján visszatért Csikágóba, ahol találkozott ezíve egykori választottjával, Sylvia Czanecki szegény manikűrősnővel, megkérte kezét, nászajándékkul 20.000 dollár értékű ékszereket és 5000 dolláros cobolybundát vett neki. Az esküvő napján Oklendet szívszélhűdés ölte meg; az orvosok megállapítása szerint a szokatlan fényűző életmód okozta halálát.

EGYRE KEVESEBB AMERIKAI JÓN EURÓPÁBA.

New Yorkból jelentik: Az Európa felé irányuló amerikai idegenforgalom az idén jelentékenyen csökkent. A washingtoni külügyi hivatal útlevélosztályába az elmúlt négy hónapban 40.820 útlevélkérelem érkezett, azaz 25 százalékkal kevesebb, mint 1937 hasonló időszakában. Az utasforgalom csökkenésének fő oka egyrészt az Egyesült Államokban újból súlyosbodó gazdasági pangás, másrészt az európai fejlemények okozta bizonytalanság.

Szent Lázár szegényei, a leprások

Szent István alapította az első leprás menhelyet Esztergomban. — Negyven év előtt halt meg az első leprás sziget szentéletű pátere

Szent Lázár szegényei a leprás betegek voltak. A leprásokat lazároknak (Lazari) nevezték, ebből eredtek más nyelvekben a lasers, laserie, lazery szavak, amelyek mind a leprást jelentették, aminthogy a morbus sancti Lazari elnevezés alatt is a leprát értették. Szent István idejében egész Európában már elterjedtek a „Lázár-házak”, amelyeket az egyház alapított a legenda szerint, leprás Lázár neve után. Ezek a „lazarettek” nem voltak a mai értelemben vett kórházak, hanem sokkal inkább menhelyek, amelyekben a lepra-betegek húzódtak meg. Esztergomban a János-lovagoknak is volt kórházuk és így nyugodtan feltételezhetjük, hogy a Lázár-lovagok esztergomi háza ugyanúgy, mint máshol Európában, kizárólag belpoklosokat ápolt, vagyis leprosorium volt.

Ezt a lepramenhelyet Szent István alapította, s a nyugati mintára létesített lepratáborban a Lázár-lovagrend tagjai ápolták a betegeket.

A leprajárvány elterjedéséről mindenesetre fogalmat alkothatunk magunknak akkor, ha tudjuk, hogy

a tizenharmadik században kétezer lazarett volt csak Franciaországban és tizenkilenczernél több Európában.

Ugyanebből a korból maradt reánk II. Endre magyar király leányának, Szent Erzsébetnek legendája is. Ebből a legendából sokkal inkább ismeretes a rozsákká változott kenyér csodája, mint a belpoklosoknak nyújtott ápolása és segítése. A Szentek Legendái így ír Erzsébetéről:

„Kiváltképpen a betegek ápolásában buzgólkodott, azok közül is nagyobb szeretettel gondozta a belpoklosokat és fekélyeseket, kiket mindenki mesze elkerült. Történt egyszer, hogy bizonyos Illés nevezetű belpoklos oly siralmas állapotra jutott, hogy ápolásától mindenki igen vonakodott, varas testétől undorodván. Akkor Erzsébet bevezette őt tulajdon fejedelmi ágasházába, megtisztította testét és megmosa fejét, haját pedig lenyírta, végezetül pedig feltette őt tulajdon ágáiba.”

A belpoklos ápolásáról szóló monda egész Európában elterjedt és Erzsébet, akit már halála után négy évvel avattak szenté, a leprások védőszentje lett, akárcsak Szent Sebestyén és Szent Rókus a pestisbetegeké. A következő évszázadokban Szent Erzsébet a festők egyik legkedveltebb témája. A leprások között ábrázolja őt az idősebb Holbein, amint a wartburgi palota előtt vizet önt a kiütéses és fekélyes betegeknek. Murillo „Szent Erzsébet”-e saját kezével mossa Lázár szegényeit.

SEZEGÉNYEK BETEGSÉGE.

A leprás beteg, a lepra történetének egész során, — ami pedig elég hosszú történet, mert a legrégebben ismert betegségek egyike és az Ebers papirusz, amely Krisztus születése előtt a tizenkettedik századból származik, beszél a betegségről és Mózes harmadik könyve két fejezetben foglalkozik a „tisztátalan” betegséggel, melynek hordozóit a lepszigorúbban el kell különíteni, — mindig számkivetett és rettegett és mindezekben kívül nyomorúságos szegény ember volt. Szent Lázár szegényei nemcsak azért voltak szegények, mert az emberi közösségből, együttélésekből kitaszították őket, miután

a lepra az orvostudomány történetében minden valószínűség szerint az első betegség, amelynek fertőző voltát felismerték,

azaz tudták azt, hogy az embereknek egymással való érintkezése útján terjed. A lepra elsősorban a szegények betegsége volt, nem úgy, mint a pestis vagy fekélyhimlő, amelyek egyformán pusztították a királyokat és a koldusokat. Csak ennek tudatában érthetjük meg a középkori leprás helyzetét, aki, ha „szabadlányon” élt, egyik kezében a kerepeltő zörgette vagy csepenyűvel adott jelt, hogy fertőző beteg közeledik, a másik kezében pedig az alamizsnát gyűjtő tányért nyújtogatta. A kerepeltő és az alamizsnát tányér két jelképe a középkori leprás helyzetének.

A középkor tulajdonképpen megoldása a lazarett volt. A menhely, amelyben nemcsak az ápolószemélyzet, hanem a betegek is félig-meddig szerzetesi életet éltek. A középkor világi törvényhozói azt az elvet vallották, hogy a leprás halott. Ez az elv az egyház gyakorlatában azt az alakot öltötte, hogy a leprás haljon meg a világ számára a szó magasabb erkölcsi értelmében,

ben, vagyis a szerzetesi fogadalmakhoz hasonló életet vállaljon.

Ezekben a leprosoriumokban nem történt gyógyítás. A szegény betegeket, akik betegségük-től eltekintve is szegények voltak, inkább csak táplálták és öltöztették, de főleg elkülönítették. Ezért külön kápolnájuk, külön temetőjük, külön papjuk volt és a helyi körülmények szerint meg voltak jelölve a határok, amelyeket a leprásoknak engedelem nélkül átlépniük nem volt szabad. A leprás házban is a betegek és ápolók külön aludtak és étkeztek és lakosztályaikat fal választotta el. A szigorú rendszabályok érthetőek, mégis csodálatos, hogy az annyi sokféle betegségre gyógymóddal próbálkozó, kuruzsló, csodavizekben hívó keresztény középkor a leprát nem is kísérelte meg gyógyítani.

BLADUD KIRÁLY GYÓGYULASA.

Érdekes és a legendák gondolatvilágára jellemző, hogy maradt ránk egy monda, amely egy leprás beteg csodálatos gyógyulásáról mesél és történetesen éppen ez a leprás beteg — király volt. A Krisztus előtti kilencedik században uralkodott Britanniában Bladud király. A király, szerencsétlenségére leprás lett és nyomban elűzték az udvartól. Hosszas viszonytalanságok után disznópásztor lett belőle. A disznók a királytól megkapták a kiütéses betegséget és a legendának ez a motívuma bizonyítja, hogy mennyire fertőzőnek tartották a bajt, ha feltételezték, hogy az állat is megkaphatja az embertől.

A beteg király beteg disznócordájával a nép réme lett. Egy szép napon a disznók egy iszapos tóba szaladtak be fürdeni és a másik partra, a királyi pásztor legnagyobb csodálkozására, kiütés nélkül kerültek ki. Bladud a csoda láttára maga is beleszárt az iszapba és ő is meggyógyult. Visszatért udvarába, ahol természetesen nagy örömmel fogadták. A krónika nem emlékszik meg a disznók további sorsáról, csak arról, hogy a király a tó partján nagy fürdőt létesített és így keletkezett Bath-fürdőhely, ami még ma is egyike Anglia gyógyhelyeinek. Bladud király szobra ma is látható.

Bár a zseniális bergeni orvos, Armauer Han-

Ő SZOMJAS EMBER!

Örök, keserves szomjúság gyötör,
De szárazabb a lelked, mint a torkod.
Íz, sokat ittál: számtalan csömör
Ízét, szagát, mulandóságát hordod
És mégis, mégis egyre szomjasan.

Van úgy, hogy halkán korholod magad:
Nem szomjasabb a Duna se Titelnél
S nem szomjasabb a szörnnyű, hallgatag
Tenger se, hogyha kortyokat keresgél
Felhőben, földön, izzadt föld alatt...

És jaj, hát mégse oltja szomjadat
Se földi kút, se szökőkút forrás.
Emlékszel? Sokszor hívogattalak
Bakóc nagyúri kútjához s a formás
Kövekből szívta! roppant kortyokat.

A szomjúságod akkor sem lohadt,
És voltál Mátyás felhőfejű várán.
Ahol a szikla jeges kortyot ad
Mindenkinek, ki áthajolt a káván
És a te szomjad megmerevedett.

És megjárta a Pilis-hegyeket,
Hol borzas csorják száz kútja sötétlik:
Csüfondáros manók telkén s ezek
Itatják ott a tilkadt torkot. Végig
Kóstoltad mind és szomjad csak gyötör.

Csalogatott sok gádor és gödör
Ahol hordókon trónol a vidámság
S kurjantós száj, meg borpíros ököi
A gond és kín mély kriptáit megássák...
S szóltál: itt is szomját kortyogok.

Minden hiába. Mig a föld forog
Alattad, most már egyre kínlódsz szomjan.
Lábad botorkás lassan vándorog,
De mert scjted már, örök kútad hol van:
Mint a holdkörös, nézed az eget...

VÁROSI ISTVÁN

Végre biztos szer a sváb- és ruszlí- bogarak ellen

„NEOTOX”
INSECTICID; CUTIA LEI: 18

DEPOZIT GENERAL
FARMACIA
„REGELE
MATEI”
ORADEA

Mentse meg ruháit a molyoktól „MOLITOX” használatával. Egy doboz elég szeszonzonra elég. Ara 15 és 25 lei.

Kapható: Gyógyszertárakban, drogiákban, illatszertárakban és szaküzletekben.

sen, hét évi szakadatlan munka és kutatás után 180-ban az orvosi nyilvánosság előtt felfedte a lepra-betegség okozóját, a lepra-bacillust, amit a betegek orrváladékában és sebeiében talált meg — a lepra mibenlétét voltaképpen még ma is igen sok homály fedi. Így felderítetlen, hogy ez a betegség, ami az egész középkorban uralkodott a kontinensen, miért kímélte meg mindvégig Oroszországot?

MOLOKAI, AZ ÉLETMENTŐ.

1899-ben meghalt egy szentéletű páter, aki tizenhat évig ápolt a Molokai szigeteken leprás betegeket. A belga Joseph de Veuster tizenhét éves korában lépett be a louvaini Pípus-szerzetesrendbe. Véletlenül került Honoluluba Damien páter, mert bátyja kapta a kiküldetést, de az kiütéses tifuszban megbetegedett. A súlyos beteg helyett ment el. A Sandvich-szigetekre való érkezése után egy évvel jelent meg a rendelet, hogy a leprás betegeket két héten belül a Molokaiba kell internálni. Molokai lett a „élő temető.” Borzalmas panaszok érkeztek innen. Bármennyire is helyes volt a rendelet, elképzelhető, hogy mennyi szenvedésnek lett a kútforrása a családtól való elszakadás és a száműzetés.

Damien páter nem bírta ezeket a panaszokat és a püspöktől Molokaiba való áthelyezését kérte. El is utazott még aznap este egy hajóval, amelyik ötven leprabeteget szállított a száműzetésbe. Harminchárom éves volt akkor. Tizenkét évig dolgozott Lázár szegényei között anélkül, hogy a bajt megkapta volna. Hét nyolcszáz poklos között tanított, gondozott, vigasztalt és évente körülbelül kétszáz halottat temetett el. Templomokat, kápolnákat, házakat épített, koporsót ácsolt és sírásmunkát végzett. Egy napon, mikor holtfáradtan ért haza és meleg fürdőt készített magának, véletlenül a forró vizet lábára öntötte. Remülten ugrott vissza, de nem a fájdalomtól, hanem a rémületől, mert a forró vizet nem érezte és a páter jól tudta, hogy az mit jelent: megkapta a betegséget, az idegleprát. Négy évig szenvedett a betegségben. Molokaiban temették el.

Bármennyit is haladt az orvostudomány a leprások sorsának enyhítésében és gyógyításában, a félelem a betegségtől a köztudatban alig enyhült. Változatlanul pániakot okoz, ami azután a leprás beteggel szemben embertelen bánásmódban nyilvánul meg. Ez a pániak azonban semmiképpen sem indokolt. Bizonyos, hogy a lepra fertőző betegség, de a fertőzés módja és ideje körül még sok felderítetlen kérdés van és mai tudásunk szerint a fertőzés sokkal kevésbé gyakori és biztos, mint azt a középkorban elképzelték.

Eppen ezért az a szerencsétlen ember, aki ma leprában megbetegszik, mindenesetre vigasztalóbb helyzetben van, mint a középkorban. Nem nyomnak a kezébe kereplőt, nem dobják ki az utcára koldulni. A középkor és a ma között még egy különbség van: az Északamerikai Egyesült Államokban egyetlen egy lepraotthon van, amelyben háromszáz beteget kezelnek, míg Franciaországban a tizenharmadik században kétezer lazarett nem tudta befogadni az összes leprásokat. Ha a félelem helyére másutt is a tudomány nyomulna, a középkor hagyományai csak kultúrtörténeti érdekességek és nem valóságok lennének.

Asszonyok dolga

A nyár divatja

Divatosak a vászonruhák. Ma már a divatos nő nem csupán sporthoz és délelőtti viselésre a vászon toilettet, de délutánra is. Ugy mintás, mint „uni” kivitelben sikkesebbnél sikkesebb vászonruhák készülnek. Eredeti divatöltet, amely már az ősz divatját jelzi, a bársonykabát. Vászonruhához a divatdama színes kis bársonykabátot visel, mert az a legdivatosabb. Ugy a pamutbársony, mint a kordbársonykabátokat már tavasszal mutatták könnyű emprimé toilettel. A vászonruhák rendkívüli előnye, hogyha hátnélküli strandruhának készülnek, kis boleróval vagy kabátkával utóára is viselhetők. Két sikkés vászonruhát említünk meg, az egyik — fehér-piros csikos mellénykével applikált fehér vászonruhának holbarakótt szoknyájával és kis piros bolerója volt rendkívüli ötletes. A lila színt egyelőre a francia divatházak próbálják újra divatba hozni. Divatosak és sikkés a magyaros motívumú nyári ruhák. Ugy a magyaros motívumú dirndlik, mint az estélyi toilettel között, rendkívüli sikkés modellek készülnek.

A fehér szövetkabát a ruhatár egyik legfontosabb darabja. Divatos dáma nem utazik el nyaralásra a fehér köpeny nélkül, amely mindig elegáns. A fehérén kívül sikkés a pasztellszínű szövetkabátok is, amelyek rendszerint az emprimé ruha színével harmónizálnak.

A taft selymet újra favorizálják. Sikkés tafttoilettek készülnek, valamint túll estélyi toilettel alá is viselik a taftot. Estélyi ruhák készülnek pikéből is. Nagyon sikkés fehér kékmintás ilyen estélyi piké toilettet említünk meg, puffos ujjú kék bársonyboleróval. Szép estélyi ruhák készülnek organdiból és organzából, valamint túll empriméből és csipke empriméből.

Divatos a nyersselyem, megemlítjük a fehér-kék mintás nyersselyemből készült ruhát, amelynek kék nyersselyem bolerója és fehér-kék színű öve tetszett. Fehér-piros habos nyersselyemből szintén nagyon ügyes fiatalos kis angol ruhát láttunk, amelynek rakott szoknyája és fehér nyersselyem kabátja volt nagyon sikkés.

A szandál fantasztikusan divatos, eredeti különféle színes pántokból készült szandált vi-

Berlinben nemzetközi divatvetület rendeztek, amelyen feltűnt ez a bulgár modell: a lerakott ruhán élénk színű, nemzeti jellegű himzésdíszek vannak. Ragyogó piros virágdísz a fejen, hosszú fátlyol és ezüst kézi ötvösműv karkötő egészíti ki a délutáni ruhát.

sel a divatdama, azonkívül nagyon divatosak a pezsgőszínű cipők is, amelyek nagy előnye, hogy minden ruhához viselhetők. Divatosak a magassarkú és magastalpú eredeti fűrdőszandálok is.

A virág rendkívüli divatos, nem csupán a gomblyukban, hanem estélyi ruhákban, valamint kalapokon és öveken viselik a virágot éppen úgy, mint hajban is divatosak a virágdíszek. Fialat lányok részére nagyon szép estélyi belépő a pasztellszínű kis marabu kepp, a hajban ugyanolyan színű virágdíszsel!

A nyári főzelékek és a napsugár gyógyító hatása

Ilyenkor nyáron leginkább van alkalom arra, hogy a szervezet részére szükséges gyógyító- és szepítő tényezőket jól felhasználjuk. Igen kedvező a nyár például a táplálkozás szempontjából. A friss főzelékek, saláták és retelkék, továbbá a korai gyümölcsök, — rengeteg vitamint tartalmaznak. A vitaminokról, vagyis a „növények” hormonjáról pedig az utóbbi évek kutatásai nyomán nemcsak azt tudjuk, hogy nélkülük nincs „élet”, hanem azt is kimutatták, hogy azok a legkiválóbb szepítőanyagok. Nemcsak az emésztésre és anyagcsere-re kiváló hatásuk, hanem a test formájára és a növekedésére is kihatással vannak. Fontos szerepet játszanak az egész szervezet életműködésében, a betegségek és fertőzések elleni küzdelemben. Számos kozmetikai hiba vitaminszegénységre vezethető vissza. Vitamin- adagolásra — a szakorvos egyéb utasításai mellett — feltűnően javul például a pattanások, furunkulusok nagyrésze, a köröm- és hajmegbetegedések egyes esetei, továbbá a test és az arcbőr bizonyos elváltozásai. Köztudomású, hogy az angolkór (s az ebből származó sok szépséghiba) vitaminszegénység következménye. Ajánlatos tehát ezeket a fontos anyagokat a nyár folyamán minél nagyobb mennyiségben felvenni és télire elraktározni.

A nyári sportok üzése (úszás, evezés, turisztika) is kitűnő eredménnyel jár: kikapcsolást jelent a szellemi munkásoknak, felfrissíti az elpuhult izmokat, rugalmassá, munkabíróvá teszi a szervezetet. A levegő kúra edzi a bőrt, annak anyagcserejére és a vérképre igen jótékony hatással van. A levegőváltás, pihenés legjobb orvossága a fűrészt idegeknek, már pedig kellő alvás és jó idegek nélkül nem lehet friss és üde az arcbőr.

A meleg, napos időjárás lehetővé teszi a szabadban való tartózkodást, a léghűdözt és a napozást. Sokan nem is tudják, hogy mennyire fontos a napfűdőzés, amivel azonban óvatosan és fokozatosan kell élni. A napfény az „élet és az egészség forrása”. A fénysugarak hatására fokozódik a bőr anyagcsereje, a festékekben pedig a szervezetre nézve jótékony anyagok termelődnek s ezek a véráramba jutnak. A fénysugarak bőrünk közvetítésével jutnak el a szervezetbe. A bőr elnyeli a sugarak nagyrészt, feldolgozza azt s az erek útján az egész test részére továbbadja. Ilyenformán a bőr ujabban a belső kiválasztású mirigyek közé került. Többek között vitamin is fejlődik a napozás hatására. A napozás következtében előnyösen változik meg a vérkép, ezért a vérszegénységnek, hurutos bántalmaknak, mirigyek elváltozásainak egyik kitűnő orvossága a nap. Igyekeznünk kell tehát a nyári időszak alatt a természet gyógyító erejét felhasználni és fényszegény időkre tartalékolni.

A konyha körül

A nyári konyha rendkívül sok lehetőséget ad arra, hogy a gyümölcs-szezon kihasználva, a legkülönbözőbb nyencségeket olcsón és könnyen előállíthasson az ügyes háziasszony. Ime, néhány „recept”:

ŐSZIBARACKLEVES

20 darab érett, józamatu őszibarackot meghámozunk és kimagozzuk. 10 darabot kiválasztunk belőle, apró kockákra vágva megfelelő öblös tálba öntjük, egy kevés porcukorral meghintjük, ráöntünk 5 dl. jó asztali bort és tálalásig a jégbe ássuk. A visszamaradt 10 darab barackot szitán áttörjük és félretesszük. Néhány darab barackmagot felfőrtünk, a belső héját letisztítjuk róla, mozsárban egész finomra ősszezuzzuk és összevegyítjük a szitán áttört barackokkal, 4-5 db almát kompótnak megfőzünk és ezt is ráöntjük a barackpürére és az egészet jégre tesszük. Tálalás előtt a kockákra vágott és borral behűtött barackot a levesestálba adjuk, szűrőruhán vagy szalvétán keresztül rácsurgatjuk a többi levet és felhígítjuk annyi jégbehűtött ásványvízzel, amennyi ízletünknek megfelel.

ŐSZIBARACK MELBA ASSZONY MÓDJAN

Ez a világszerte ismert fagyaltos gyümölcs-serleg-készítmény a párizsi Opera egykori ünnepektől divájáról, Melba asszonyról kapta a nevét. Manapság már mindenféle változatban különféle idénygyümölcsökkel és különböző ízű fagyaltokkal szolgálják fel az elsőbrendű éttermekben. Meghámozott, kimagolt őszibarackot üveg- vagy porcellántálban a jégre tesszük és cointreau-líkérral megöntözzük. Tálaláskor a serleg-alaku poharakba fele részéig vaníliafagyaltot adunk, arra a líkérről pácolt és metéltre vágott fehér mandulával megtűzdelt őszibarackot helyezünk és málnaszörppel bevonjuk. Tejszínhabot csapunk a tetejére.

RIBIZLIBOR

5 kiló ribizkéből, 5 kiló kristálycukorból és 11 liter lágú vízből 16 liter piros, gránátszínű, palackokba fejthető bort kaphatunk. A lemezt cukormennyiségéből 2 kilót, a vízből 6 litert a további használatig félretesszük. A ribizkét, melynek teljesen éretnek kell lenni, nagy öblös porcellántálba lebegyőzzük, tiszta kezünkkel jól ősszezűszöljük, ősszezűszük, hozzáadunk 20 deka cukrot és nem nagyon meleg szobában, gyakori felrázással a napig állni hagyjuk, aztán kezünkkel jól kipréseljük és a félretett vízből a szétmorzolt héjakat elkeverjük. Egy óra múlva ismét kipréseljük, ősszemorzsoljuk és újból felöntjük a még megmaradt 3 liter vízzel. Ezután az összes lébe 2,80 kiló cukrot adunk (és ha van, hozzákeverünk 2 dl. jó borseprőt) és uborkás üvegekbe töltve 20 Celsius fok meleg szobában erjedni hagyjuk. 14 nap múlva a habzás megszűnik és a zavaros folyadék ismét megtisztul. Ekkor a félretett 2 kiló cukrot is hozzákeverjük és ha a cukor feloldódott és leülepedett, szűrőpapíron addig filtráljuk, amíg tükröző, fényes lesz. Aztán azonnal palackokba fejtve, jól ledugaszoljuk és hűvös helyen lefektetve eltesszük. Ha nincs lágú vizünk, az esővíz is jó. Vigyázzunk, hogy feldolgozás közben szép színűnek rovársá semmiféle vassal, vagy vasedénnyel ne érintkezzünk.

HOGYAN TEGYÜNK EL RIBIZKELEVET A FAGYLALTHOZ

Nemcsak nyáron, de télen is jólesik, lakomák, zsírok, stb. alkalmával, hogy gyümölcsfagyalttal traktálhatjuk vendégeinket. Most van az idénye, tehát most gondoskodunk a fagyaltokhoz való gyümölcslevek eltevéséről. Érett ribizkét megmosunk, száraról lezzemezzük és szitán áttörjük; a levet pezsgős palackokba töltve, jól bedugaszoljuk és zsineggel jól leköttve, ruhával, szénával, stb. kikaparnázott edénybe rakjuk, majd annyi hideg vizet töltünk rá, hogy háromnegyed részig ellepje az üveget, azután ruhával és fűdövel betakarva, a tűzhely lapjára tesszük. Ha a víz felforr, 5 percig forni hagyjuk, aztán elvevesszük a tűzhelyről és jól befödve másnapig így állni hagyjuk. Ekkor kivesszük a pároló-edényből és hűvös helyre elraktározzuk.

MÁLNA-JAM

Egy kiló mosatlan, de tisztán kezelt málnát hibátlan zománcú széles lábasban a tűzhely lapján fakanállal 10-14 percig folyton keverjük. Ekkor hozzáadunk 50 deka kockacukrot és újból 10-14 percig keverjük. Most levesszük a tűzhelyről és úgy, ahogy van, a hűvös kamrába állítjuk, 3 nap múlva újból a tűzhelyre tesszük és fakanállal való keverés közben jól felforraljuk. Közül próbát ejtünk oly módon, hogy a főzéstől néhány cseppet egy tányérra csepegtetünk. Ha a cseppek a levegőn megköcsönnyásodnak, a lábast elvevesszük a tűzhelyről, a tartalmát megmelegített kisebb befőttes üvegekbe töltjük, másnap leköttözzük és a hűvös, száraz kamrába tesszük. Nem ajánlatos más gyümölcsel összekeverni, mert az egyiknek hosszabb, a másiknak rövidebb a befőzési időtartama.

SZINHAZ—MŰVESZET

Európai érdeklődés középpontjába kerültek a szegedi szabadtéri játékok

Az idei játékkrend megkoronázza a szabadtéri játékok eddigi sikereiben gazdag sorozatát. — Hatalmas művészi felkészültséggel várják az Európa minden részéből megnyilatkozó érdeklődést

Szeged. Ez a város ma már, az évről-évre megismétlődő szabadtéri játékok révén, csaknem olyan ismert és nagyra értékelt Európa művészet iránt rajongóinak táborában, mint amilyen ismert és értékelt volt egykor Salzburg. A szegedi Dóm-téren valósulnak meg a huszadik század színpadi, színészi s nem utolsó sorban zenekulturái álmai s ezek az álmok évről-évre szebbek, sokat ígérőbbek és úgy hisszük, nem csalódunk, ha azt állítjuk, hogy a jelenlegi játékciklus során immár közel állnak a beteljesüléshez.

A szegedi Dóm-tér a július 23-iki ünnepélyes megnyitó előadásra teljesen készen várja az ország minden részéből odaseregülő közönséget. A hét estendei munka, amellyel költészet, áldozatot és fáradságot nem kímélve, állandóan formálták ezt a szabadtéri játékokra oly alkalmas teret, — nem maradt eredménytelen. A szabadtéri színpad egy zárt színház illúzióját adja. Hogy az alkotás méreteiről fogalmat alkothassunk, elég egy számot felemlíteni: a befektetés hozzávetően — leibe átszámítva — 8—9 millióra becsülhető.

Az „Ember tragédiá”-ját eddig 200 ezer ember nézte végig a szegedi Dóm-téren és e hatalmas arányú és népszerűsítő munka nyomán számos új kiadást ért el a könyv. Lefordították csaknem minden európai nyelvre. A hatalmas színpadi mű német és olasz bemutatója — mint ismeretes — már megtörtént s az idén már szerbül is fogják játszani. Eppen ezért, a darab tanulmányozására, Szegedre mennek a belgrádi Nemzeti Színház igazgatója, rendezői, színészei. Kikötés van arra is, hogy a tragédiát rövidesen Svédországban is bemutatják.

Kétségtelen, hogy a magyar irodalom egyik legfényesebb alkotása az *Ember tragédiája* és mégis eddig megközelítően sem sikerült számára ilyen érdeklődést teremteni. Ez már magában véve is elég lenne a szabadtéri játékok erejének, értékének és hatáskeltésének jellemzésére. Az *Ember tragédiájá*-nak világsikere azonban nem az egyedüli példa. Ott van a *Bizánc*, amely irodalmi értékei mellett is meglehetősen papíroszerű szindarab volt a színpadon. A szabadtéri játékok során azonban ez is olyan óriási sikert könyvelhet el, hogy ma már a klasszikus színpadi művek közé emelkedett.

Az idei játékkrendet zenelleg és fejlesztették: Turnadottal és Hány Jánossal, valamint a Verdi rekviemmel és egy Kodály-koncerttel. Az előadásban a magyar főváros legkiválóbb színházi emberei, színészei és karmesterei szerepelnek.

Rendezők: *Nádasy Kálmán*, a budapesti opera zseniális rendezője, *Kiss Ferenc*, aki a Tragédiát rendezte, valamint *Imre Sándor*, a nálunk is jól ismert kitaró és nagy művészi felkészültségű rendező és *Janovics Jenő*, aki egyszersmint művészeti igazgatója is a szabadtéri játékoknak.

Karmesterek: *Kodály Zoltán*, *Fleischer Antal*, *Rubányi Vilmos*, *Fricsay Ferenc*.

Zeneszerzők: *Puccini*, *Kodály*, *Ránky*, *Losonczy*, ez utóbbi kettő a drámákhoz alkotott kísérő-zenét, míg a Tragédiát *Erkel* muzsikája kíséri.

Színészek: *Kiss Ferenc*, *Lehotay*, *Tőkés Anna*, *Rápolthy Anna*, *Póór Lili*, az Operából a világhírű *Gina Cigna*, *Bervarió* és *Doria Dora*, *Sebeők Sári*, *Budanovics Mária*, dr *Palló Imre*, *Székely Mihály* s kívülük a transzilvániai színjátszás több kiváló művésze, így elsősorban *Forgács Sándor*, *Fekete Mihály*, to-

vábbá *Kemény László*, *Tompa Béla*, *Tasnády, Ihász Aladár*, *Ihász Klári* és még számosan.

Tervezők: *Fülöp Zoltán* a budapesti operából és *Varga Mátyás* a Nemzeti színházból.

Az idei játékkrend, amelyet Madách örökbevisű drámai költeménye, az *Ember tragédiája* nyit meg, megkoronázza a szegedi szabadtéri játékok sikereiben gazdag eddigi sorozatát.

„Uz Bence” filmen

Nyirő József darabjának nagy sikere

Odorheiu. Saját tud. Nyirő Józsefnek, a kiváló drámaírónak és elbeszélőnek egyik legérdekesebb és legszínompásabb regénye: *Uz Bence* rövidesen filmen is megéleveníedik. A „Hunnia” budapesti filmgyára ugyanis jogot szerzett a megfilmesítésre: ennek a munkának előkészületei már meg is indultak.

A napokban *Csepreghy Jenő* és *Vincze Márton*, a „Hunnia” rendezői *Debrecezen László*, ismert rajzolóval már *Odorheiu*ra is érkeztek s innen Nyirő József társaságában több helyre kirándultak, hogy a vidék festői tájait *Uz Bence* megfilmesítése céljából tanulmányozzák s a munka sikeres megkezdése érdekében közvetlen impressziókat szerezzenek.

KERESZTREJTVÉNY

29. (320.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14				15							16	
17			18		19					20		21
22		23		24					25	26		27
28						29		30				
31						32				33		
				34	35			36	37			
38			39		40					41		42
		43		44				45		46		47
48	49					50				51		52
53					54			55	56			
57							58		59			
60						61	62		63			64
65		66		67						68		69
70												

Beküldendő: Vízsz. 1. és 70. Függ. 1., 15., 29. és 49.

Megfejtési határidő: július 27.

Vízszintes sorok:

1 Magas egyházi állás. 14 Menyasszony. 15 Híres amerikai vizesés. 16 Fordítva: napszak. 17 Igeközt. 19 Szent könyv, névelővel. 21 Rangjelzés. 22 Névelővel komikus színész. 25 Szín. 28 Keskeny utvesztő. 30 Közben „n”-nel, „Dorottya-ban” szerepel. ford. 31 Kolostor. 32 Elején „z”-vel Ázsia tehene. 33 Hun-magyar mondai alak. 34 Több, mint elég. 36 Régi ipar-egyesület. 38 Idegen névelő. 40 Passzív ellentéte. 42 Előd. 43 „us”-sal, proféta. 45 Ruha-forma. 48 Összekuszál. 50 Soha, idegen nyelven. 51 „Eszmei” ellentéte. 53 Sok embert szorit ki a munkából, névelővel. 55 Sok betegség ilyen. 57 Dinom-dánom. 59 Az állhatatos... 60 Hamis. 61 Majdnem minden kisgyermek ilyen, fordítva, névelővel. 64 Ékezetthibával. 65 Ilyen autó is van. 67 „es”-sel a végén, így nevezte Jézus János és Jakab apostolokat. 69 Ilyen „bázi”-t Xenophon, ékezetthibával. 70 Sok magyar mutatta meg itt hősi bátorságát.

Függőleges sorok:

1 Dózsa György emlékezetes, szomorú tette. 2 Ázsiai félsziget. 3 Helyeslő szócska. 4 Buzdító szócska, fordítva. 5 Visszafelé, „R”-rel az elején francia író. (1768—1848.) 6 Szám. 7 Római ruha, visszafelé. 8 Római házi-isten. 9 Visszafelé: amerikai gazdasági telep, névelővel. 10 Bizonyos „két-fülű” hangja. 11 Pest eleje és vége. 12 Régiségök utáni kutatás sokszor ezzel jár. 13 Híres egri püspök volt. (1613—1715.) 18 Névelővel katonaság. 20 „Sz”-szel az elején palesztinai város. 23 Arok

betűi, keverve. 24 Kor, latinul (ae = é). 26 Tüzes beszédű szónoknak van. Visszafelé. 27 Sok emberen vágnak ezt az orvosok. 29 Nagy melegre szokták mondani. 30 Valamikor főangyal volt. 35 Sivatabban szokott lenni imott-amott, „is” hiján. 37 Őszülő. 39 Létesít. 41 Fordítva: szereti az „tő-kát”. 43 Megfog. 44 Derék, fordítva. 46 Való, visszafelé. 49 Egyházi ellentéte, visszafelé. 52 Hatalmi jelvény, ékezetthibával. 54 Recseg, ékezetthibával. 56 Megvan benne a jószándék. 58 Vérederény. 62 Fejen van, visszafelé. 63 Fájdalmat okoz. 66 Főnévi igeeképző. 67 Bátorban van. 68 Cimróvidítés. 69 Idegen praepozíció.

27. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vízsz.: 1. Szent vagy, Uram, 13. Amadis, 16. Apatin, 21. A román, 23. Orbánc, 24. Golgota, 37. Gritti, 38. Misszi, 43. Aronga, 46. Agyrém, 51. Cséllajóslás. **Függ.**: 1. Szabadságharc, 2. E bádóg, 7. Yapara, 9. Ritkán, 10. Manichaeizmus, 15. Sanghai, 23. Otromba, 33. Tivoli, 34. Legott, 35. Ringló, 36. Zsarol.

Helyesen megfejtették: Papp Mózes, Derzsi Zoltán, Kiss Lajos, Csibi Lenke, H. Szének Olga, Pribék Imréné, Zonda Magda, Szabó Józsefné, Ferencz József, Ferenc Imre, Labud István, P. Réthy Apollinár, Fazekas E., P. Darvas Venánc, Kelemen Erzsébet, Lázár Béla.

A jutalomkönyvet **Kelemen Erzsébet** (Ciccu) nyerte meg, elküldöttük.

LEGUJABB

Borzalmas forgószél a new-jersey-i partvidéken

Hatvan négyzetkilométer területen föltépte a termőtalajt

Newyorkból jelentik: A new-jersey-i partvidéken hat kilométer hosszúságban és 10 kilométeres szélességben negyedórásig tartó borzalmas ciklon (örvénylő forgószél) vonult végig és a vidéket csaknem teljesen elpusztította. Az

épületeket a termő földréteggel együtt föltépte és tovaröpítette. Az anyagi kár 100 millió. Newyorkban is kétórás vihar pusztított. Newyork és Európa között a rádió-összeköttetés megszakadt.

A spanyol köztársasági milícia a castelloni harcfronton visszavonult

A nemzetiek az Albentosa folyónál elvágták száznyolcvanezer főnyi sereg hátsó összeköttetését

Párizsból jelentik: A castelloni frontszakaszon szenvedett vereségbe a köztársasági csapatok nyilván belenyugodtak, mert a 180 ezer főnyi köztársasági milícia visszavonult és Teruelről délre új védelmi állásokat épít. A nemzetiek

már átlettek az Albentosa folyót és sikerült elvágni a köztársaságiak hátsó összeköttetését. Ennek folytán a 180 ezer főnyi köztársasági haderő a legkétségbeesettebb erőfeszítésekkel igyekszik kiszabadulni a nemzetiek vasgyűrűjéből.

Anglia új hajóhadat állít

Tizenkét óriási csatahajó, tizenegy kisebb csatahajó, ötvenöt kis cirkáló harminchárom torpedóromboló és tizenhét búvárnaszád kerül építésre

Londonból jelentik: Az 1936. és 38. évi tervek alapján Anglia a következő hadihajókat építi: 5 darab 35 ezer tonnás és 2 darab 40 ezer tonnás csatahajó; 5 darab 23 ezer tonnás repülőgépanyahajó; 2 darab 10 ezer tonnás, 9 darab 8 ezer tonnás és 10 darab ezer

tonnás cirkálót, 33 nagy torpedórombolót és 17 búvárnaszádot. Ez a nyolcvanhárom angol hadihajó a felét teszi ki az egész angol tengeri haderő 1935. évi mennyiségének. Ezenkívül a legtöbb hajót átépítik és modernizálják.

A római cseh követ tájékoztatta Ciano külügy- minisztert a kisantant augusztus huszadiki munkatervéről

Prágában a lengyel nemzetiségi csoporttal való tárgyalásokat is elhalasztották

Prágából jelentik: A lapok élénken foglalkoznak Ciano olasz külügyminiszter és a római cseh követ között lefolyt legutóbbi megbeszéléssel. A cseh követ hír szerint arról tájékoztatta az olasz külügyminisztert, hogy milyen barátságos lépéseket szándékoznak tenni a kisantant-államok az augusztus 20-ikán megtartandó bledi értekezleten, úgy kisebbségi téren, mint Magyarország fegyverkezésének kér-

désében. A cseh sajtót idegesíti az amerikai szlovákok vezetőjének, Hlehtonak olaszországi útja, mert állítólag előadásokat akar ott tartani.

Prágából jelentik: A nemzetiségi statutum kérdésében a lengyel kisebbségek képviselőivel kitűzött megbeszélést is a jövő hétre halasztották.

A magyar államférfiak olaszországi útja

Budapestről jelentik: Imrédy Béla és Kánya Kálmán hétfőn érkeztek meg Rómába, ahol még aznap Ciano külügyminiszterrel és Mussolinivel tárgyal. Este Mussolini ebédet ad tiszteletükre és ezen hangzanak el a szokásos pohárköszöntők. Kedden a magyar államférfiak Littoriát és Sabaudiát látogatják meg. Szerdán délelőtt Pacelli bíboros-államtitkárnál tisztelegnek, majd Castelgandolfóban a Szent-Atya fogadja őket kihallgatáson. A hivatalos programot Ciano diszebédjé zárja be és szerdán délután hivatalos közleményt adnak ki a látogatás lefolyásáról.

Svédország nem közvetít a japán-kinai viszályban

Stockholmból jelentik: A svéd távirati iroda cáfolja azokat a külföldön elterjedt híreket, hogy Svédország közvetít a japán-kinai konfliktusban.

Az Omár-mecset arabjaira dobott bombák áldozatai

Jeruzsálemből jelentik: A pénteki bombamerénylet halálos áldozatainak száma huszra emelkedett. A súlyos sebesültek száma meghaladja a százat. Valamennyien arabok.

* Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedőknek reggel felkeléskor egy fél pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet — a legkisebb erőlködés nélkül — igen könnyű székürülést biztosít, azótkívül a gyomor és a belek működését előmozdítja és kielégítő emésztést hoz létre. Kérdezze meg orvosát.

Litvinov felesége és leánya megjelent a szovjet-unió legfőbb tanácsa ülésén

Moszkvából jelentik: A szovjet-unió legfőbb tanácsának első ülésén a diplomáciai testület részére fenntartott egyik páholyban helyet foglalt Litvinov felesége és leánya is. Litvinov és Petrovszky is részt vett az ülésen, akitől azt híresztelték, hogy letartóztatták. A Litvinovnéról elterjedt hírek tehát nem felelnek meg a valóságnak.

Elveszett Toll Sándor cigányprimás kétszázéves nápolyi mester- hegedűje

Budapestről jelentik: Toll Sándor 64 éves, cigányprimás bejelentette a rendőrségen, hogy a Hunyadi-téren elszunnyadt és arra ébredt, hogy 20 ezer pengő értékű mesterhegedűjét ellopták. A hegedűt még kétszáz év előtt kapta valamelyik őse a nápolyi királyi udvarban. A nyomozás megindult.

Apcákhirdetések

Egy szó ára 3 le, vastagabb betűvel 6 le. „Cím a kiadóban” további 10 le. Allástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 le. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Adás-vétel

1 kilogramm
befőzni való sárga barack, fáról szedve, 16 le. Oradea, Strada Take Jonescu 24. sz.

Eladó
osorheini hegyen, város közelében 7 hold elsőosztályú beültetett szőlő borházzal, felszereléssel, cement pincével és lakással. Üzletnek is alkalmas, a legforgalmasabb útvonalon. — Oradea, Strada Ion Ciordas 38. szám.

Szentképek
minden nagyéagban kerettel és anélkül olcsón kaphatók. Frenzel, Oradea, Str. Vlahuta 44. szám.

Szilfa
hálószoba komplett teljesen jó állapotban 6500 leért eladó. Oradea, Str. Bratianu 37., kapu alatt balra.

Vennék
jó karban lévő használt gyermekkosci. Oradea, Str. Neptun 12. (Retul Comandantului.)

Eladó
irógépasztal, ingaóra, Meteor-kályha, ebédlő, háló- és konyhabutor. Oradea, Str. Regele Carol 31. szám.

Egy
jókarban lévő Singer varrógép eladó. Oradea, Str. Nicolae Zeiga 30.

Jó
állapotban lévő, használt pianót megvételre keresek. Salard, Római katolikus plébánia

Zongora,
rövid, keresztúros, hécsi gyártmány, olcsón eladó. Cím: Oradea, Str. Petőfi 10.

Lakás

Kiadó
két 1 szobás, előszobás lakás. Oradea, Str. Independentei 14. szám.

Kiadók
1-2-4 szobás uri lakások. Oradea, Str. Nicolae Zeiga 35. szám.

Kiadó
augusztus 1-re 4 szobás öszkomfortos lakás. — Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 25. szám.

Butorozolt
szoba azonnal kiadó. Oradea, Str. Vlahuta 22

Alkalmazás

Gleveles
tanítónő házi tanítónő állást keres szeptember 1-re. Cím a kiadóban.

Különféle

Nyeralók figyelmébe!
Olcsó szobák kaphatók a Félix-fürdőn, Erdész-lakban. — Érdeklődni: Paizs Józsefné, Baile-Félix, Erdész-lak.

Kitűzött a Szent László-nyomda Rt. körtorgéjében
Oradea, Str. Regele Carol II. No. 2